БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

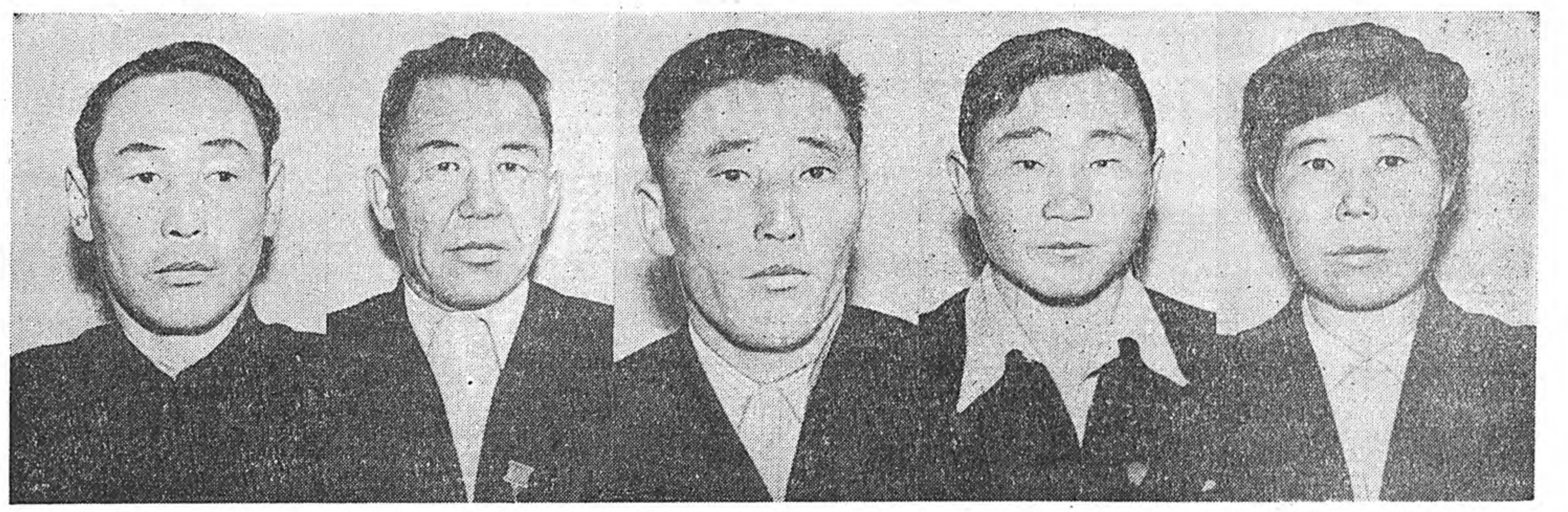
Буряад ҮНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

7 (8899) | 1959 оной мартын 21, суббото | Сэн 20 мүнгэн

Долоон жэлэй түсэбые уридшалан дүүргэхын түлөө

1959 ониие баян ургасын жэл болгоё

ОНОЙ МАРТЫН 19-дэ БОЛОҺОН СОВЕТСКЭ, ХАРИИН КОРРЕСПОНДЕНТНҮҮДЭЙ ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИИН ЭХИЛХЭДЭ СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ РҮҮЛЭГШЭ НҮХЭР Н. С. ХРУЩЕВОЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

хэд, господанар!

рманитай Эбэй договор батал- советскэ проектын, Баруун Бер- э эзэмдэлгын гуримые үгы тохо дурадхалай толилогдо- нилээд саг үнгэрһыень жэ байнат. Бидэнэр өөһэ- ее хараа бодолые тэ- ритэйгээр, үсэд оролдосотой- ойлгуулдаг байгаабди, мүнөө- тиигэнэбди. Гансашье хамаа- правительствонууд бэшэ, үргэн итэ Советскэ правительствын шухала дурадхалнуудай удха- гүйсэд һайнаар танилсаха ар- й байгаа.

оветскэ правительствын дурад- нууд хадаа дэлхэйн хоёрдохи ай хойшолонгуудые үгы хэхэ, эиндэ, бүхы Германи дотор алан байдал тогтоохо, тиигэжэ тэн дайн» гэдэгые усадхаха та- р һайшаалта үүсхэл гаргаха гэ- гансахан зорилготой юм гэжэ нэр урдашье хэлэдэг байгаа- мүнөөшье хэлэнэбди.

рманитай Эбэй договор батал- , мүн Баруун Берлиниие эзэм- э болюулхада Германиин ара- үндэһэ яһатанай аша туһада, найрамдал болон хаа хаанагүй лгүй байдал бэхижүүлгын аша ла харюусаха, таарамжатай й гэжэ бидэнэр лаб этигэнэ- Уласхоорондын байдал тунга- эбэр байжа шадахаһаа гадна, алаг сэбэр болохошье ёһотой, лһээ бидэнэр гансал юумэнэй э—дэлхэй дээрэ шэнэ дайнай ын үүлэнэй бодо сараагүйгөөр болохын түлөө тэмсэнэбди.

рманитай Эбэй договорые түр- эр баталха, Берлинэй байдал шуулха һанамжа хилын саа- схээр һайшаагдажа, дэмжэгдэ- байна. Манай амгалан тайбан гтикые бүхы ороной арадуудай һайнаар ойлгодог боложо ниинь бидэниие баясуулна. ушарые үндэрөөр сэгнэжэ, дэл- хоёрдохи дайнай хойшолон- ые усадхахын, Германитай договор баталхын, тиигэжэ олын дунда амгалан тайбан ал тогтоолгодо туһалхын тула- бүхы оролдолгоёо гаргахабди. лэдэ ниитын ондо ондоо бай- алтатай гүрэнүүдэй хоорондоо амжатай зохидоор, амгалан һанаар ажаһууха хэрэгтэнь хэдэг элдэб хог богууд гүрэ- эй хоорондохи харилсааниһаа ралэгдэжэ захалха зэргэтэй.

рэнүүдэй хоорондоо хэлсээ хэхэ й һанамжанууд мүн баруун нуудай политическэ ажал-ябуу- задайшье дунда бии боложо а. Германиин асуудалые эбэй р шиидхэхэ шухала байһан ту- бодомжотой һанамжанууд хэлэгдэдэг болоо.

икобританиин премьер-ми- господин Макмиллантай һая жа, хөөрэлдэхэ үедэ арсал- й асуудалнуудые, тэрэ тоодо анитай Эбэй договор баталха, инэй асуудал гэхэ мэтын тии- үү асуудалнуудые шиидхэхын а хамаатай правительство- һаядаа хэлсээ хэхэ ёһотой гэ- эдэрэгдэһыень жэшээ болгон лхада болоно.

үйтэн дайн» гэдэгэй эсэстэ, эйн хоёрдохи дайнай дүүрэ- 14 жэл болоод байбашье, хоорондын олон шухала шуха- асуудалнуудай үшөө шиидхэг- гүй байһанай эсэстэ бии боло- юулта байдалые усадхаха ту- һанамжанууд гансашье Евро- оронуудай бэшэ, мүн США-гэй итическэ ажал-ябуулагшадай а үргэдэжэ байна.

ША-гэй сенадай гадаадын хэ- рэй талаар комиссиин түрүү- э господин Фулбрайдай һая эн үгыешье абагты. Олон онуудыень зүбшөөгөөгүйшье манай һанахада, тэрэнэй хэлэ- үгэнүүд соо һайшаалтай һа- жануудай байһан тухайнь тэм- элгүй байжа болохогүй. Герма- й Эбэй договор баталха асуу- аршье, тэрэшэлэн Баруун Бер- н эзэмдэлгын гуримые үгы бол- асуудалааршье хамаатай гүрэ- эй хоорондоо хэлсээ баталал- туһалхаар тооной үгэ хэлэһэн а.

асуудалаар тэрэшэлэн һай- тай зарим һанамжануудые эн сенатор Мэнсфилдын үгэ тухай би урда хэлээ һэм. Тиигэбэшье тэрэ хойшодоо өөрынгөө һанамжаһаа нэгэ бага хадуураа. Зүгөөр, зүбшөөмөөр бэшэ зарим зүйлнүүдһээ гадна, сенатор Мэнсфилд мүн хэлсээ хэхэ эшэ үндэһэ табиха, үсэд оролдосотойгоор хүдэлөөһаа, хамаатай гүрэнүүд зарим арсалдаатай асуудалнуудаараа үгэеэ ололсохо байна гэжэ найдахаар һанамжануудые хэлээ гэжэ бидэнэр тоолонобди.

США-гэй президент господин Эйзенхауэр мартын 16-да үгэ хэлэхэ зуураа, США хадаа «хэлсээ хэхэ бүхы үнэн зүрхэнэй оролдолгонуудта гүйсэд хабаадалсахаар бэлэн» гэжэ мэдүүлхэдээ, хэлсээ хэхэ тухай һанамжые дэмжэбэ.

Эдэ бүгэдэ хадаа манай дурадхалнуудай саг болзортоо хэгдэһэн, шухала удхашанарай байһыень гэршэлнэ.

Гэхэтэй хамта, Германитай Эбэй договор баталха, мүн Берлин тухай асуудалаар советскэ дурадхалнуудай бодото удхыень хазагайруулжа, маниие ямар нэгэн ондоо зорилготой хэбэртэй болгодог баруун оронуудай политическэ, сэрэгэй зарим ажал-ябуулагшадай үгэнүүдтэ анхаралаа хандуулангүй байжа болохогүй. Тиимэ ажалябуулагшад «хүйтэн дайн» гэдэгһээ үшөөл һалажа шаданагүй гэһэн һанамжа түрэнэ.

Манай дурадхалнууд зүбөөр ойлгогдоһой, тэдээнһээ зүб тобшолол хэгдэһэй гэжэ бидэ хүсэнэбди. Манай дурадхалнуудые хэн нэгэнэй хэдэн тээшэнь, хайшаншье болгоод хэлэжэ байхагүйн түлада бидэнэр ямаршье тайлбари үгэжэ байхаар бэлэмди.

Нүгөө талаһаа ямар нэгэн ашаг абаха гэһэн гү, али хэн нэгэнэй аша туһада муу юумэ хэхэ гэһэн ямаршье һаналгүйгөөр Советскэ правительство Германитай Эбэй договор баталха, мүн Берлин тухай дурадхалнуудые оруулһан байна. Немецүүдэй Эбэй договортой болоходонь, үни удаан саг соо гарахаяа болишоһон эзэмдэгшэдһээ Баруун Берлинэй һалахадань хэндэшье муу болохогүй, хэншье хохидохогүй байна. Германиин хоёр гүрэнтэй Эбэй договор баталхада, дэлхэйн хоёрдохи дайнай хойшолонгуудай үгы болгогдоходо бүхы арадууд һанаагаа амарха.

Тиигэхэдэ бултанда һайн байха. Арсалдаа хёморооной, дайн сэрэгэй оло дахин боложо байһан Европын тэг дундахи дайда дээрэ агаарай сэбэр болоходо, амгалан байдалай тогтохо хэрэгтэ, эб найрамдалда бүри ехэ аша туһатай байха юм.

Хэлсээнэй столой саана хамтаараа һуужа, шухала шухала асуудалнуудые шиидхэхыень, Германитай Эбэй договор баталхыень бидэнэр гитлеровскэ Германитай дайнда хабаадаһан бүхы оронуудай правительствонуудые уряалнабди. Манай орон тушаа өөһэдынгөө генералнуудай, адмиралнуудай бодомжогүй заналтануудые хажуу тээшэнь орхёод, баруун оронуудай правительствонууд хэлсээнэй стол тойрожо, мантай хамта һууһай гэжэ бидэнэр хүсэнэбди. Хэрбээ тэдээндэ таарамжатай дурадхалнуудай байгаа һаань, бидэнэр өөһэдынгөө дурадхалнуудтай хамта тэдэниие зүбшэн хэлсэхээр бэлэн байнабди.

США-гэй, мүн баруун бусад гүрэнүүдэй—дэлхэйн хоёрдохи дайнда манай союзнигуудай политикада үнэн зүб бодол диилэхэ бэзэ гэжэ арадууд хүлеэжэ, найдажа байна.

Эб найрамдалай тэдээнһээ түбхын түрүүндэ дулдыдаха гүрэнүүдэй хоорондо хани барисаан, һаналаа нэгэдэлгэн тогтоһой гэжэ арадууд хүсэнэ. Советскэ правительство тухай хэлэхэ болоо һаа, арадуудай энэ хүсэл эрмэлзэлгэ хадаа манда хуулита юм. Бидэнэр Германитай Эбэй договор баталха, Берлинэй байдалые гуримшуулха дурадхал оруулаабди. Мүнөө баруун оронуудай үгэеэ хэлэхэнь үлөө. Хэрбээ тэдэнэй хэлсээ хэхээр бэлэн байгаа һаань бидэн тухай һанаа зоболтогүй. Хэлсээнүүдэй амжалтатайгаар үнгэрхын тулада манһаа дулдыдаха бүхы юумэ хэхэбди.

Игээд танай асуудалнуудта харюусахаар бэлэн болобоб.

МЕХАНИЗАТОРНУУД БОЛОН КУКУРУЗАШАДАЙ СЪЕЗДДЭ ХАБААДАГШАД ИИГЭЖЭ МЭДҮҮЛНЭ

☆

Тарилгада бэлэмди

И. С. СИМУХИН, Байкало-Кударын аймагай „Заветы Ильича" колхозой звеное даагша

Кукуруза ургуулагшадай манай звено энэ жэлдэ эмхидхэгдэһэн юм. Звенодомнай ажалай яһала баян дүй дүршэлтэй хүнүүд бии. Өөрөө трактористын мэргэжэлтэй хадаа «Беларусь» трактораа жолоодонob. Минии туһалагша Михаил Степанович Тугарин олон мэргэжэлтэй юм. Тиимэһээ хабарай үедэ сеялкэшэнээр, хэрэгтэй болоо һаань, трактористшье, намарай сагта комбайндашье ажаллажа шадаха хүн байха. Звеногоймнай гэшүүд даалгагдаһан ажалдаа эртээнһээ бэлэдхэжэ эхилһэн байна. Колхознай хамта дээрээ 80 гектар кукуруза тариха түсэбтэй. Мүнөө кукурузымнай газар дээрэ 1200 гаран тонно наг шэбхэ зөөгдөөд байнхай. Энээнһээ гадна минеральна үтэгжүүлгэ элбэг.

Тарилга хэхэ зэр зэмсэгүүднай гүйсэд заһабарилагдаа. Түсэбөөр хараалагдаһан наг шэбхэеэ ойрын үдэрнүүдтэ зөөжэ дүүргэхын зорилгоор хоёр «Беларусь» трактор хэдэн мори шарга энэ хүдэлмэридэ ябана. Эдэнэр үдэрһөө үдэртэ ажалайнгаа бүтээсые эршэдхэжэ, урдаа табигдаһан зорилгоёо һаяын үдэрнүүдтэ дүүргэхэнь лабтай.

Үнгэрэгшэ жэлдэ колхозоймнай тариһан кукуруза яһала һайнаар, гоё һайхан квадрадаар гаража байтараа, хүйтэндэ сохюулжа, өөдтэй юумэ ургаагүй бэлэй. Энэ жэлдэ байгаалиингаа уларилые хараадаа абалсан, тарилгаяа, хадын үбэртэ хэхээр хараалаабди.

Түрэл партиингаа баталһан долоон жэлэй гайхамшагта түсэбые болзорһоонь урид дүүргэлсэхын тулада хамаг хүсэ шадалаа элсүүлжэ, урдаа табиһан зорилгоёо бэелүүлхэмнай дамжаггүй.

Бидэнэр, өөһэдынгөө арга боломжые тооложо үзөөд, гектарай 300 центнер кукурузын ногоон набша намаа хуряажа абахаар шиидээбди. Абаһан энэ уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхэмнай сохом лэ байха.

☆ ☆

Гектар бүриһөө 15 центнер орооһо таряа абахабди

Л. С. ТАХАНОВ, Хэрэнэй РТС-эй дэргэдэхи гүрэнэй техническэ хиналтын инспектор

КПСС-эй XXI съездын баталһан долоон жэлэй түсэбөөр орооһо таряанай ургасые орон дотороо 11 миллиард пүүдтэ хүргэхэ зорилго табигдана. Тиин энэ жэлдэ манай аймагай механизаторнууд, колхознигууд хэзээ хэзээнэйхиһээ оролдосотойгоор хүдэлжэ, агротехническэ заабаринуудые нарииаар сахижа, гектар бүриһөө 15 центнерһээ доошо бэшэ орооһо таряа хуряажа абаха зорилго урдаа табинхай. Тиигэжэ байгша ондо гектар бүриһөө 3—4 центнер ехэ ургаса абтаха болоно.

Иимэ ехэ харюусалгатай уялга абаад байхадаа аймагай механизаторнууд, бүхы колхознигууд хабарай тарилгада эршэмтэйгээр бэлдэнэ, агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлнэ. Эдэ үдэрнүүдтэ колхозуудай механизаторнууд хоорондоо ябажа, трактор, машинануудай хэрээр заһабарилагдаһаниие шалгаһан байха юм. Энэ шалгалтада Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд һайн үрэ дүн харуулаа. Эндэхи механизаторнууд 7 трактораа хүсэд заһабарилаад, плуг, сеялкэ, культиватор, борной гэхэ мэтэ машина, зэмсэгүүдээ түгэс бэлэн болгоод байба. Мүн эндэ механизаторнуудай хээрын байра түхеэрэгдэжэ, трактор, машина байлгаха сарай, горючи хадагалха халхабша бариглажа байнхай.

Тиигэбэшье бусад колхозуудта зарим нэгэн тракторнуудынь хүсэд һайнаар заһабарилагдаагүй, заримань ажаллажа байһан тула огто заһагдаагүй байһаар. Эдэ бүхы дутагдалнуудаа дары усадхажа, апрелиин 1 болотор бүхы техникээ тарилгада хүсэд бэлдэхэ гэжэ аймагай механизаторнууд һаяхан болоһон суглаан дээрээ хэлсэһэн байна.

Газарайнгаа шииг нойто барихын тула колхозууд поли дээрэ саһа тогтоогоо. Мүнөө үедэ наг шэбхэ зөөхэ хүдэлмэри түлэг дундаа ябажа байнхай. Кукурузын баян ургасын түлөө тэмсэжэ байһан олохон агрегадууд поли дээрээ наг шэбхэ зөөхэ түсэбөө дүүргэнхэй.

Гадна колхозой залуушуулые техникэдэ һургаха талаар ехэхэн хүдэлмэри хэгдэнэ. РТС-эй дэргэдэ 60 гаран залуушуул трактористын курсада һуралсажа байна.

Минии һанахада, дутагдал юуб гэхэдэ, колхозуудай правлени механизаторнуудые нэгэ, хоёроорнь һалгаажа, энэ тэрэ хүдэлмэридэ ябуулна. Тиимэһээ механизаторнуудые суглуулжа, тэдэнэй дунда техническэ һуралсал эмхидхэхэнь бэрхэшээлтэй болоно. Саашадаа механизаторнуудые олон газар сасангүй, шадаал һаа бүлэг бүлэгөөрнь хүдэлгэхэ хэрэгтэй.

Түнхэнэй механизаторнууд абаһан уялгаяа дүүргэхээр үнэн зүрхэнһөө шиидэнхэй.

Мүрысэн ажаллахада урматай

Р. Д. ЛУБСАНОВ, Сэлэнгин совхозой кукуруза ургуулагшадай звеное даагша

Ниитын малда хүсэд хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлдэжэ, малай ашаг шэмые эрид дээшэлүүлхэ зорилго партиин XXI съездын шиидхэбэри дотор табигдана. Манай совхозойхид үбһэ тэжээл, илангаяа шэмэтэ тэжээл—кукуруза горьтойгоор тарижа ургуулха байна. Намайе энэ жэл совхозой 2-дохи фермын кукуруза ургуулха звеногой звеньевод болгожо томилоо. Звенодомнай нэгэ тракторист, хоёр сеялкэшэн, үшөө нэгэ хүдэлмэришэн бии юм.

Шэмэтэ һайн кукуруза ехээр ургуулхын тулада дүй дүршэл хэрэгтэй гээшэ ааб даа. Маанадта тиимэ ехэ дүршэл байгаашьегүй. Зүгөөр 1955 ондо хорёод гектар газарта тарилга хээд, гектар бүриһөө 150 центнер ногоон набша абаа һэмди. Энэ ушарта тарилга хэхынгээ урда тээ нэгэ дахин үһалһан, хоёр дахин зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэһэн байгаабди. Наг шэбхэ гаргагдаагүй. Гектарай нэгэ центнер тухай минеральна үтэгжүүлгэ гаргагдаһан байха. Имагтал квадратно-гнездовой аргаар, үрэжэлтэй шэнэ газарта тариһанһаа эды шэнээниие абаабди гэжэ һананаб.

Мүнөө жэл звенодомнай 100 гектар газар даалгажа үгтэбэ. Энэ газарнай Химнын голһоо татагдаһан канаваһаа үһалагдаха. Шэлэгдэмэл газарай гектар бүридэ 40 тонно, бэшэндэнь га бүриин 20 тонно наг шэбхэ гаргаха түсэбтэйбди. Эдэ үдэрнүүдтэ 1600 тонно гаргагдаад, саашадаа үшөө 1400 тонно гаргагдаха.

Ургасые шииг нойтоор дутаангүй байхын тулада майн эхеэр нэгэ дахин, июниин арбаадаар хоёрдохёо үһалхабди. Ургамалай газарһаа дээшэ 15—20 сантиметр болохотойнь сасуу борнойлхо, тиигээд хахад һара тухай болоод культиваци хэгдэхэ. Энээнэй һүүлээр долоо хоноод утаашань, хүндэлөөшэнь мүн лэ культиваци хэхэбди. Тарилга хэхэдээ гектар бүриин 1,5 центнер минеральна үтэгжүүлгэ үрэһэнтэй холёод хэлсэхэбди. Гадна хоёрдохёо үһалхадаа хониной шэбхын шүүһэ үһанда холижо газарта шэнгээгдэхэ.

Гэбэшье совхозой дирекцидэ нэгэ хэды эрилтэ табимаар. Юуб гэхэдэ, трактор, машинануудые звенодо даалгажа үгэдэггүй, харин «үлүү гараһаниинь хэрэглэгты» гэдэг. Тиихэдэ минеральна үтэгжүүлгэ ехээр абаха тухай бодомжолногүй. Нэгэ бага абаһан үтэгжүүлгэеэ шэрэжэ асарааадүй. Тарилгын урда тээ газараа үһалхадамнай хэды хүдэлмэришэд хэрэгтэй болохо юм. Энээн тухай совхозоймнай хүтэлбэрилэгшэд саг соонь анхаралаа табиха аабза гэжэ найдагдана.

Кукурузые агротехникын заабариин ёһоор тарижа, ургасынь хойноһоо зүбөөр харууһалжа, гектар бүриһөө дунда зэргээр 300 центнер ногоон набша абахаар зорижонхойбди.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа, дээрэһээ доошоо): съездэ хабаадагшад Түнхэнэй «Путь Ленина» колхозой тракторист Н. Б. Ардаев, Сэлэнгын совхозой кукурузашан Д-Ж. Балданов, Иволгын «Улаан Оронго» колхозой механизатор Б. С. Дымбрылов, Зэдын Кировэй нэрэмжэтэ колхозой кукурузашан Д. Ч. Иванов, Курумканай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой тракторист Э. С. Дамбаева, Байкало-Кударын «Заветы Ильича» колхозой кукурузашадай звеньевод И. С. Симухин, Хоринн «Победа» колхозой кукурузашан—механизатор Е. И. Кожевников. **Л. Хайдуровай фото.**

РЕСПУБЛИКЫН МЕХАНИЗАТОРНУУД, КУКУРУЗАШАДАЙ I СЪЕЗД

Үсэгэлдэр, мартын 20-до опера, баледэй театр соо республикын механизаторнууд, кукурузашадай съезд болобо.

Республикын аймагуудһаа кукурузашад, звеное даагшад, тракторна бригадын бригадирнууд, колхозуудай механигууд, РТС-эй инженернүүд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд хабаадалсаба.

Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ **В. Р. Филиппов** съездые нээбэ.

«1959 ондо хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар республикын колхоз, совхозуудай абаһан уялгануудаа дүүргэхын түлөө механизаторнууд болон кукурузашадай бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» элидхэл Бурядай АССР-эй Хүдөө ажахын министр нүхэр **Игнатьев** хэбэ.

—Партиин ЦК-гэй декабриин Пленум дээрэ үнгэрһэн табан жэлэй туршада оронoймнай хүдөө ажахын хүгжэһэн дүн тухай нүхэр Н. С. Хрущев элидхэл хээ һэн. Тэндэ хүдөө ажахын продуктнуудые эрид ехээр дээшэлүүлхэ холын хараата түсэб табигдаһан байна.

Хүдөө ажахые түргөөр хүгжөөхэ гэһэн манай партиин, совет арадай тэмсэл амжалтатайгаар бэелүүлэгдэбэ. Һүүлэй табан жэлэй туршада хүдөө ажахын продуктнууд ехээр абтадаг, гүрэндэ худалдагдадаг болоо. Иигэжэ совет хүнүүдэй байдал улам һайжараа,—гэжэ нүхэр Игнатьев тэмдэглэбэ.

Бүхы арга боломжонуудаа элирхэйлэн хэрэглэжэ, партиин ЦК-гэй сентябриин болон удаадахи Пленумүүдэй, мүн КПСС-эй XX съездын шиидхэбэриие бэелүүлхэ хэрэгтэ зарим тэды амжалта республикымнай хүдөөгэй ажалшад туйлаа гэжэ элидхэлшэ үргэлжэлүүлээ. Жэшээнь, 1953 онойхитой жэшээлхэдэ, нёдондо жэл һү абалгые 2,4 дахин, нооһо—2,3 дахин, үндэгэ — 1,5 дахин ехэдхэгдэһэн байна. Энэ туршада үнеэн бүриһөө һү һаалга 505 килограммһаа 1245 килограммда, совхозуудта — 4.16-һаа 1603 килограмм хүрэтэр дээшэлүүлэгдээ.

Ажахын гол һалбари—хони үсхэбэрилгэдэ ехэ анхарал хандуулагдаа. Үнгэрһэн табан жэл соо республикын колхоз, совхозууд хониной тоо толгойе 59,8 процентээр олошоруулаа. Эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 1953 ондо 50,2 килограмм нооһон хүртэдэг байгаа һаа, нёдондо 123,8 килограмм хүргэгдэһэн байха юм. Табан жэлэй туршада 280 мянган га шэнэ газар колхоз, совхозууд ашаглаад, тарилгынгаа талмай 572,4 мянган гектар болгобо.

Гэбэшье хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар, илангаяа орооһо таряа ургуулха, мал ажал эрхилхэ хэрэгтэ ехэ дутагдалнууд бии байгаа гэжэ тодо баримтанууд дээрэ элидхэлшэ харуулба.

1959 ондо хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар абаһан уялгануудаа дүүргэхын түлөө колхоз, совхозуудай механизаторнууд, кукурузашадай юу хэхэ байһаниие элидхэлшэ онсолон харуулаа.

Удаань элидхэл тушаа зүбшэн хэлсэлгэ болобо. Түрүүлэн Кударын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой механик нүхэр **Тюрюханов** үгэ абаад, хабарай тарилгада ямараар бэлдэжэ байһанаа хөөрэжэ үгэбэ. Саашань Мухаршэбэрэй «Искра» колхозой кукуруза ургуулха звеное даагша нүхэр **Коршунов**, Кабанскын аймагай гүрэнэй техническэ хиналтын инспектор нүхэр **Антонов**, Тарбагатайн «Советская Россия» колхозой кукуруза ургуулагшадай звеное даагша нүхэр **Калинин**, Бичурын Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхозой механик нүхэр **Богулов**, Түнхэнэй «Сибиряк» колхозой кукуруза ургуулагшадай звеногой звеньевод нүхэр **Соловьев**, Курумканай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой тракторна бригадын бригадир нүхэр **Будаин** гэгшэд ажал хүдэлмэри тухайгаа съездэ хабаадагшадта хөөрэбэ. Һүүлээрнь КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр **Дубровский**, Хэжэнгын «Эрдэм» колхозой тракторно-таряан ажалай бригадын бригадир нүхэр **Цыбжитов**, Сэлэнгын Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой инженер механик нүхэр **Бартаханов**, Борьёогой совхозой тракторна бригадын бригадир нүхэр **Алексеев**, республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр **Филиппов** болон бусад үгэ хэлээ.

Съездын делегадууд республикын бүхы механизаторнууд болон кукурузашадта зорюулһан Хандалга бэшэг батлан абаба.

Мүнөөдэр съездэ хабаадагшадтай тусхай семинар үнгэргэгдэхэнь.

Курумканайхидай үүсхэлые үргэнөөр дэмжэе

Сабшалангай ургасые хоёр дахин дээшэлүүлэе

Уһалагдадаг газараа үргэдхэнэ

Хэжэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз Сулхара горхон дээрэ хаалта хэнэ. А. Мантаевай фото.

«Шэнэ долоон жэлэй туршада арад зоной эрилтые эдеэ хоолоор гүйсэд хангаһан болохо гэшэ худөө ажахын худэлмэрилэгшэдэй гол зорилгонь болоно. Энэ зорилго нэн түрүүн, худөө ажахын ургамалнуудай ургасые эрид дээшэлүүлжэ, адуу малай тоо толгойе олошоруулжа, ашаг шэмыень дээшэлүүлһэнэй ашаар бэелүүлэгдэхэ зэргэтэй» гэжэ КПСС-эй түүхэтэ XXI съездын тогтоол соо хэлэгдэнэ.

Худөө ажахые эрид хүгжөөхэ тухай партиингаа табиһан зорилгые амжалтатайгаар бэелүүлэлсэхын тула манай республикын колхоз, совхозуудай доторойнгоо арга боломжонуудые гүйсэд хэрэглэдэг болохо ёһотой.

Нэн түрүүн ниитынгээ малые олошоруулжа, ашаг шэмыень эрид дээшэлүүлхэ хэрэгтэй. Энээнэй түлөө элбэг хүрэхэ тэжээл бэлдэхэ гэшэ колхоз, совхозуудай түрүүшын зорилго болоно бшуу. Тиимэһээ таряалан, сабшалангаа схээр уһалдаг боложо, ороохо таряанай, мүн тэжээлэй ургамалнуудай баян ургаса жэлһээ жэлдэ хуряадаг болохо ёһотойбди.

Республикымнай олохон аймагууд жэлһээ жэлдэ ган гасуурта дайрагдажа, өөһэдтөө, мүн гүрэндөөшье схэхэн хохидол ушаруулдаг. Теэд саашадаа иимэ байдалтай эбсэшоод һууха сагнай һалаа бшуу. Манай нютагта ган гасуурай болодогшье һаань, оролдоод худэлөө һаа, ороохо таряанай ургасые һанаһан соогоо дээшэлүүлхэ арга бии.

Нютагтамнай уһалагдаха газарай нилээдгүй ехэ байһаниинь хэндэшье мэдээжэ. Республикадамнай гүрэнэй 47 колхоз, совхозуудай 518 уһалууриин системэ бии бшуу. Тэрэшэлэн уһалуурида хэрэглэгдэдэг худагуудшье олон бии. Баһа уһа бүлэдэг 50 станцитайбди. Энээнһээ гадна уһаар элбэг 9 мянган гол горхонууд, хэдэн мянгаад нуурнууд тоологдодог.

Гэбэшье республикымнай хэдэн аймагууд доторойнгоо арга боломжые, мүн нютагайнгаа баялигые тон хангалтагүйгөөр хэрэглэнэ. 1958 ондо хабарай уһалалгын түсэб дүүргэгдээгүй һэн. 10 мянган гектар газар уһалагдангүй үлэшөө бшуу. Илангаа Тарбагатайн, Хоринин, Баргажанай аймагуудта газар уһалалга тон муугаар ябуулагдаа. Нэрлэгдэһэн аймагууд нёдондо жэлэйнгээ түсэбые оройдоол 26—76 процент дүүргэ һэн. Тэрэшэлэн олонхи колхоз, совхозуудта энэ шухала хэрэг гэрэй ээзэн эхэнэрнүүдтэ, үндэр наһатай үбгэд, хүгшэдтэ даалгагдашана. Теэд тэдэнэрэй сүүдхэ соо оройдоол 5—6 час соо худэлөөд лэ болиодог. Эгээл тиимэһээ сабшалан, таряалангаа үдэр, һүнигүй уһалха худэлмэри һулаар эмхидхэгдэнэ.

Зүгөөр бүхы колхоз, совхозуудай уһалууриин системэнүүдые бариха, газар таряалангаа һайса уһалдаг болохо дүүрэн арга боломжотой юм. Жэшээлхэдэ, Хэжэнгын, Хоринин, Прибайкальска, Тарбагатайн аймагуудай колхозууд байгша онһоо эхилжэ газар уһалалгаар ехэхэн худэлмэри хэжэ эхилбэ.

Илангаяа Хэжэнгын бүхы колхозуудта гидротехническэ ехэ ехэ барилганууд бодхоогдожо эхилээ. Энэ аймагта жэлэй эхинһээ хойшо мартын 10 болотор 800 кубометр хүйтэн газар малтагдаа, 1000 кубометр шулуун бэлдэгдэжэ, хэрэгтэй газартаа асарагдаа, уһа хаахада хэрэглэгдэхэ 300 кубометр модон отологдожо бэлдэгдээ. Тиихэдэ гансахан «Эрдэм» колхоздо Худан гэжэ гол дээрэ нилээдгүй ехэ барилга хэгдээ. Энэ хаалтын утань 140 метр юм. Колхозой гэшүүд энэ барилга бодхооходоо 135 метр зайда уһанай эрье бүхэлөө. Тэрэшэлэн 300 кубометр газар малтагдажа, модо, шулуун бэлэдхэгдээ. Эндэхи барилгые «Эрдэм» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Гомбоев шадамараар хүтэлбэрилнэ. Партиин айкомой секретарь нүхэр Борголов энэ барилгын комиссараар томилогдонхой юм.

Тэрэшэлэн Сталинай нэрэмжэтэ колхозойхид артелиингаа түрүүлэгшэ, БурАССР-эй Верховно Соведэй депутат нүхэр Дугаровай, айкомой секретарь нүхэр Качинай хүтэлбэри доро ажаллажа, Хэжэнгэ гол дээрэ уһалууриин «Ажалшанай» системые барижа байна. Һаяхан Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозойхид уһалууриин «Сулхарын» системые барижа дүүргэбэ. Энэ барилгые колхозой ахалагша луговод нүхэр Дамдинов һайнаар хүтэлбэрилөө юм. Нүхэр Дамдинов барилгаяа дүүргэжэ байхадаа «Одоол мүнөө жэл газар таряалангаа һайса уһалхамнай даа. Иигэжэ бидэнэр гайхамшагта долоон жэлэй түрүүшын жэлдэ ороохо таряанай, мүн үбһэ тэжээлэй баян ургаса хуряаха аргатай болообди» гэжэ мэдүүлээ.

Гадна аймагай бусадшье колхозууд газар уһалха барилгануудые үргэнөөр хэжэ байна.

Хэжэнгын гидротехническэ барилганууд үргэн арад зоной хабаадалгатайгаар хэгдэжэ байгаа юм. Аймагай барилга дээрэ үдэр бүри 450—600 худэлмэришэд, алба хаагшад болон колхознигууд хабаадалсана.

Уһалууриин системэнүүдые бариха худэлмэридэ олоной хүсые элсүүлхын тула КПСС-эй айком аймагайнгаа эмхи зургаануудай худэлмэришэдэй болон колхознигуудай дунда эмхидхэлэй ехэхэн худэлмэри ябуулаа. Эмхи зургаануудта алба хаагшадай, худэлмэришэдэй суглаанууд үнгэргэгдэжэ, колхозуудта баян ургаса абаха хэрэгтэнь бүхы хүсөөрөө туһалха гэһэн уялганууд хаа хаанагүй абтаа һэн. Тиигээд ажалай эршэ хүсэн бүхы барилга дээрэ үргэнөөр дэлгэрээ.

Гидротехническэ барилгануудые КПСС-эй айкомой бюро хүтэлбэрилдэг юм. Айкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр Автушенко үдэр бүри барилга дээгүүрээ. ябажа, ажал хэрэгүүдынь шалгажа байдаг. Аймагай уһанай ажахын управлениин начальник нүхэр Филиппов барилгые техническэ талаарнь хүтэлбэрилдэг юм.

Хэжэнгынхидэй жэшээгээр мүн хоринхидшье баһал ехэхэн худэлмэри хэжэ байна. Хоридо хуушанай байһан уһалууриин системэнүүд һэльбэн заһагдаад, үшөө шэнэнүүд баригдажа байна. Эндэхи барилганууд баһал арад зоной эдэбхитэй туһаламжаар хэгдэнэ. Уһалууриин системэнүүдэй барилгада аймагай механизаторнууд болон алба хаагшад, Хүрьбын, Хандагайн леспромхозой модошод олоороо хабаадалсана. Тэрэшэлэн «Дружба», «Улаан Одон», «Путь к коммунизму», «Победа» болон бусад колхозой гэшүүд, мүн совхозой худэлмэришэд 1000 кубометр шулуу, 300 кубометр модо, 150 кубометр гэшүүһэ мүшэр бэлдэжэ, хэрэгтэй газартань зөөгөө. Гадна 400 кубометр хүйтэн газар малтаа.

Мүн иимэ худэлмэри Курумканай, Заиграйн, Бичурын аймагуудта хэгдэжэ эхилээ.

Үбэлэй үедэ уһа бүлэдэг нүүдэл станци хэрэглэжэ, таряалан, сабшалан дээрээ тошо халяаһан Тарбагатайн аймагайхид һайн жэшээ харуулба.

Дээрэ нэрлэгдэһэн аймагуудай колхоз, совхозууд уһалууриин ехэ ехэ барилгануудые хэхэтээ хамта уһалагдаха таряалан, сабшалангаа үргэдхэнэ.

Хэжэнгэ, хоринхидой жэшээгээр бусадшье аймагуудтамнай уһалууриин барилгануудые үргэнөөр хэхэ арга гүйсэд бии ха юм. Тиимэһээ бүхы колхоз, совхозуудта мүнөөнһөө эхилжэ бии байгаа гол горхонуудайнгаа, булаг нуурнуудайнгаа уһые гүйсэд хэрэглэхын тула бэлэдхэлэй худэлмэри үргэнөөр хэжэ эхилхэ шухала. Газар уһалха саг болотор түрүү колхознигуудай дундаһаа луговодууд томилогдожо, хэрэгтэй зэр зэмсэгүүдээр, хубсаһаар гүйсэд хангагдаха ёһотой. Тэрэшэлэн таряалан, сабшалангые үдэр, һүнигүй уһалха худэлмэри хаа хаанагүй эмхидхэхэ шухала.

Тиигэжэ шэнэ долоон жэл соо үбһэ, таряанай үндэр ургаса абаха талаар найдамтай үндэһэ һуури табигдаха болоно.

Б. Сельверов,
Худөө ажахын министрын орлогшо.

Хэжэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозойхид Хэжэнгэ мүрэн дээрэ хаалта хэжэ байна. А. Мантаевай фото.

Малшан бүхэнэй хэрэг

Мал ажалай продуктнуудые, илангаяа мяха бүри ехээр абадаг болохо зорилго партиин XXI съездын шиидхэбэри соо хараалагданхай. Энэ холын хараата шиидхэбэридэ харюу болгон, манай колхозой гэшүүд тусхай хэмжээ-ябуулганууды зохёонхой. Арга боломжоёо бүхы талаһаань хаража үзөөд, энэ жэлдэ нёдондонойхиһоо хоёр дахин ехэ гэхэ гү, али 4200 центнер мяха абахаар шиидээбди.

Энэ үедэ бэлшээн таргалуулагдаха малай гүүртэ, отаранууд эмхидхэгдээд, дүршэлтэй бэрхэ малшадта даалгагдажа үгтөө.

Нэгэдэхи комплексно бригадын мал адуулагша, эдэбхитэй коммунист С. А. Григорьев эрэ хашараг, гунадые харууһалжа байна. Зунай зүлгэ ногоон дээрэ сүүдхэдээ толгой бүриин шэгнүүрые 900 граммаар нэмээжэ, тэдэнээ 4—4 центнерэй болгоод, хамтадаа 730 центнер мяха гүрэндэ тушааха уялгатай.

—Би харууһалжа байһан малаа һайса таргалуулжа тушаахаб. Шанартай мяха худалдахада колхоздо, гүрэндэшье һайн ха юм,—гэжэ нүхэр Григорьев хөөрэдэг.

Тэрэшэлэн правлениин гэшүүн И. Скуратовай гүүртынхид эрэ хашарагуудай толгой бүриень 3,5 центнер болгоод гүрэндэ тушааха зорилготой.

Ахалагша хонишон П. Гумпыловай даадаг түрүү бригадынхид тарган мяха ехээр абаха мүрысөө хонишодойнгоо дунда үүсхэбэ. Эдэнэр 900 толгой эрьенүүдые тус бүридэнь 60 килограммтай болгоод, 540 центнер хониной мяха гүрэндэ худалдахаар шиидэбэ. Нютагай Соведэй депутат, эрхим хонишон М. Шангинагай бригада эрэ түлгэдые һайса бэлшээн таргалуулаад, толгой бүриень 55 килограммда хүргэхэбди гэжэ мэдүүлээ.

Гахайн мяха ехээр абаха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдана. 1959 ондо үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ гурба дахин ехэ мяхан абтахань. Гахайшаднай 1200 гахай шахаад, дунда зэргээр 60—60 килограмм болгоод худалдаха. Жэшээлбэл, шадамар бэрхэ гахайшан А. Тимофеева 218 центнер мяха абаха юм.

Тиихэдэ гахайн тоо толгой олошоруулха тушаа бодомжологдожо байдаг. Гахайшад П. Аносова, А. Курикалова, А. Савельева, М. Лизунова, Е. Аносова, А. Жаркова гэгшэд томо эхэ гахай бүхэнһөө 18—20 поршоонхо абахаар хараална.

Нёдондо гахайнуудаа нэгэл газар байлгадаг байгаабди. Харин энэ жэл табан ондоо газарта гахайнуудынай байрлаха. Доодо Һарин хүнды, Подхаян гэжэ һаалиин гүүртэнүүдэй байдаг газарта таргалуулагдаха жэжэ гахайнууд абаашагдаха. Тэндэнь машиндагдаһан һүн, сагаан эдеэн элбэг байха ха юм.

Гахайн мяханай үнэ сэнгые химдаруулхын зорилгоор хээрын ногоо, ургамалай үндэһэ, халаахай эдеэтэйнь буйлуулжа гахайда үгтэхэ. Мүн гахайнуудай байра шадар хартаабха таряад, тэндээ бэлшэ хооллуулхаар түсэблэнэбди.

Галуу, нугаһа, тахяа болон сад шубуудые олоор үсхэбэри арга боломжо колхоздомнай 1958 ондо оройдоол 16 цент шубуунай мяхан абтаһан һаа, жэл 250 центнертэ хүргэгдэхэ. нөө 540 нугаһан абтаа. Үндэгэ шааһанайнгаа түлөө 12 мянган гаһанай дальбараануудые инку торна станциһаа абаха болооб Тэдэнээ дэгжээхэ арга бии. гол дамжаад һужааг, нуурнууд олон юм. Нугаһанай дальба бүхэнние 2 килограммтай бол худалдахабди.

Гадна һургуулиин һурагшад ба мянган нугаһа, колхозой бүхэн арба—арбан нугаһа тэжэ үгэхэ болонхой.

Колхознигууд, алба хаагшад, дэлмэришэдһөө хамтадаа 300 гой мал худалдажа абтаха бай

Уһа, хужар, эдеэлсынь зэр бэлшээрээ таарамжатайгаар баарилха, тэрэниие гамтай зуб хэрэглэхэ тухай колхозой прав ни, партийна эхин организаци хай түсэб табяа гээшэ. Урдань хисоондо байһан заха забаг га голой тохой, булангууд булта рэглэгдэхэ. Тиихэдэ холын бэлш ридэ, үндэр хада уулатай газ хонид адуулагдаха.

Мал ажалһаа абтадаг проду нуудые элбэгжүүлхэ түсэбые лүүлхэ хэрэгтэ тарян ажалай гадынхид, механизаторнууд, ба гашад эдэбхитэйгээр хабаад Нэн түрүүндэ ниитын малда дам хүрэхэ үбһэ тэжээл энэ бэлдэхэ зорилго табигдана.

Колхознай 1959 ондо 450 га зарта силосэй ургамалнуудые, рэ тоодо 300 гектарта шэмэтэ куруза тарихань.

Кукуруза ургуулха звеногой (звеное даагша Б. Галданов) гектарта тарилга хээд, дунда гээр гектарай 300 центнер, ш дэмэл 50 га газарай гектар бү һөө 450 центнер ногоон набша гуулхаар зоригжонхой.

Тус звеногой 6 гэшүүд поли 800 тонно наг шэбхэ гарган Кукурузын газарай га бүр 30 тонно шэбхэ гаргагдаха, пол саг соогоо уһалагдаха, оньһото шинын хүсөөр элдүүрилэгдэхэ

Шара голой уһалууриин сист заһаха, үргэдхэхэ горьтой худэл ри ябуулагдана. Энээнэй дүүр дэхэдэ дүтэ тойронхи 600 гек газар уһалагдаха бшуу. Эдэ нүүдтэ эндэ Иван Аносовой з ажаллана.

Малшадай, үбһэ тэжээл б хэлгэдэ ябаһан колхознигуу ажалай түлөөһые гуримшуулха, мэлтэ түлбэри үгэхэ хэмжээ шэнээр хараалагдаа.

Мяха ехээр абаха, тэрэниие рэндэ худалдаха талаар аб социалистическэ уялгаа колхоз гуудаймнай бэелүүлхэнь лабта

Н. Якимо
Кударын Ранжуровай нэрэм колхозой партийна эх организациин секрет

Үбгэн коммунистын үүсхэлээр

Манай колхозой гэшүүд долоон жэлэй туршада малайнгаа тоое ехээр олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ түсэб табинхай. Тэрэнээ бэелүүлхын тулада малай тэжээл ехээр бэлдэхэ шухала гэжэ шиидэбэ. Наһажаал колхознигуудай, комсомолшуудай үүсхэл оролдолгоор Сулхара гол дээрэ (Байса гэжэ газарта) ехэ хаалта баригдажа дүүрээ. Саашадаа һубаг-канаванууд татагдахань. Иигэжэ горьтой газар уһалагдаад, сабшалангай ургаса дээшэлхэ байха.

Энэ хаалтын барилгада 8 хүнһөө бүридэһэн комсомол-залуушуулай бригада 70 наһатай, үнинэй коммунист Жамсаран Дамдиновай хүтэлбэреэр 13 үдэр худэлөө юм. Мүн 60-аад колхознигууд, Дунда Худанай долоон жэлэй һургуулиин 20 гаран һурагшад, багшанар, Дээдэ Худанай дунда һургуулиин 20-ёод һурагшанар эдэбхитэйгээр хабаадалсаа.

—Бултааран, хүгшэн залуугүй, ниитынгээ ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ хабаадалсаад байхадамнай, долоон жэлэй түсэб амжалтатайгаар бэелүүлэгдэхэ ха юм, — гэжэ Жамсаран Дамдинович хөөрэнэ.

Ц. Тогмитов,
Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организациин секретарь.
Хэжэнгэ.

Зураг дээрэ: нүхэр Ж. Дамдинов - шэнэ хаалтын дэргэдэ. Фотонь авторай.

Хүршэнэрэй уряае дэмжэнэбди

Мүнөө үедэ худөө ажахын худэлмэрилэгшэдэй урда мал ажалай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ гэһэн тон хүндэтэй зорилго табигдаад байна гээшэ. Тиимэһээ шэнэ хүсэ зоригоо гарган ажаллажа, хараалһан хэрэгээ нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ ёһотойбди. Манай колхозой долоон жэл соо хараалһан зорилгонууд тон ехэ юм. Гэбэшье бии байгаа арга боломжонуудаа гүйсэд хэрэглэбэл, хараалһан түсэбүүдээ дүүргэжэ шадаха байнабди.

Һү, мяха, нооһо ехээр абахын тулада эгээн түрүүн хүсэд хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхэ асуудалые шиидхэхэ хэрэгтэй. Адуу малда үбһэн гол тэжээл болоно гээшэ. Теэд манай колхоздо ногоо һайнаар ургуулха худэлмэри муугаар ябуулагдажа байна гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Нёдондо жэл бүхы сабшалангайнгаа гектар бүриһөө дунда зэргээр 8 центнер үбһэ абаһан байнабди. Энэ ехэ дутуу гээшэ. Мал ажалай ашаг шэмэ абалгын талаар 1959 ондо хараалһан түсэбөө дүүргэхын тулада сабшалангайнгаа ургасые хоёр дахин дээшэлүүлхэ гэжэ Курумканай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойхид тон шухала үүсхэл гаргаба. Энээниие бидэ, луговодууд, бүри мүһэн дэмжэнэбди.

Мүнөө манай колхоз түрүү колхозуудай жэшээгээр ногооной ургасые дээшэлүүлхэ хэмжээ абажа байна. Колхозоймнай центртэ дүтэхэн Герасимово поли гэжэ бии юм. Энэ поли урдань һайн ургасатай аад, һүүлэй үедэ орхигдошоһон байгаа. Нёдондо жэл тус полиин гектар бүриһөө 15 центнер үбһэн хуряагдаһан байгаа. Энэмнай эрхим ургаса гэжэ тоологдоо һэн. Теэд һайнаар хаража үзэхэдэ энэ полиин гектар бүриһөө 15 центнер бэшэ, харин 30 центнер хүрэтэр һайн шанартай үбһэ хуряажа абахаар байна. Колхозоймнай правлени болон партийна эхин организаци энээниие хараадаа абажа, луговодуудай звено эмхидхээд, намайе хүтэлбэрилэгшөөр табяа.

Энэ полиимнай 60 гектарын уһалагдадаг, урдань һайнаар үтэгжүүлэгдэһэн газар юм. Теэд нүгөөдэ 40 гектарын орхигдошоһон байгаа. Тиихэлээрээ модо шулуунда дарагдажа, һүүлэй жэлнүүдтэ адуу малда гэшхэгдэшэһэн юм. Тиимэһээ тэрэ газарые модо шулуунһаань сэбэрлэхэ, мүн үтэгжүүлхэ, хабар зуниинь һайнаар уһалха гээшэ манай гол зорилго болоно. Хабартаа энэ участогайнгаа 40 гектар газарта үтэгжүүлгэ гаргаха, бүхы газараа борнойлхо, тиигээд һайнаар уһалха байнабди. Мүнөө манай звеногойхид ашаанай нэгэ автомашина абаад, участогтаа наг шэбхэ гаргажа байна. Мүн газараа уһалхын тула һубаг канавануудаа заһабарилжа, сэбэрлэжэ эхилээбди. Газарай гэдэхэтэй хамта шэнэ канава татажа, урдань уһалагдаагүй байһан газараа уһалхабди. Энэ худэлмэримнай колхозой механизаторнуудай хүсөөр, мүн Баргажанай РТС-эй туһаламжаар бүтэхэ юм. Даажа абаһан участогаа хабар зунай үе соо 3 дахин уһалхабди. Тиигэжэ манай луговодуудай звено мүнөө жэл ногооной ургаса хоёр дахин дээшэлүүлжэ, даажа абаһан участогайнгаа бүхы талмайн гектар бүриһөө 30 центнер үбһэ абажа, колхоздоо тушааха гэжэ шиидээ.

М. Колмаков,
Баргажанай аймагай «Авангард» колхозой луговодуудай звеное даагша.

АЙЛ БҮХЭНИИЕ ГАЗЕТЭ, ЖУРНАЛТАЙ БОЛГО

Совет хэблэл хадаа ажалшазонтой нягта холбоотой байдаг арадай хэблэл, олон миллион зоной трибуна мүн. Һүүлэй жэлнүүдтэ орон доторнай олохон хэблэлэй тираж нилээд ехээр нэмээгдээ, шэнэ газетэ, журналнууд хэблэгдэдэг болоо. Партиин XXI съездын түүхэтэ шиидхэбэреэр хараалагдаһанай ёһоор, 1965 ондо мүнөө үетэй сасуулхада газетэ, журналнуудай хэһэг нэгэ хахад, хоёр дахинаар дээшэлхэ байна.

Ажалшадай дунда газетэ, журнал олоор тараажа, захигшадтань саг соонь хүргэхэ гээшэ тон шухала харюусалгатай хэрэг болоно. Нёдондо жэлдэ КПСС-эй Центральна Комитет захил эмхидхэхэ хэрэгтэхи дутуу дундануудые усадхаха асуудал хаража үзөөд, тусхай тогтоол баталжа абаһан байгаа. Тус тогтоолые хүтэлбэри болгон, республикымнай хэлхеэ холбооной, «Союзпечатиин» худэлмэрилэгшэд, хэблэл тарааха ниитын түлөөлэгшэд байгша ондо үргэн ниитэ арад зоной дунда газетэ, журнал захилгые урдынхида орходоо эмхитэйгээр үнгэргөө. Тиигэжэ, 1958 онойхидо орходоо 15 мянган хэһэг журнал, 4—5 мянгаад хэһэг республиканска, районно газетэнүүд үлүү захигдаһан байха юм. Хэблэл захилга Яруунын, Зэдын, Курумканай, Байкало-Кударын, Кабанскын аймагуудта илангаяа һайнаар үнгэргэгдэһэн байна. Зэдын аймагай Кировэй, Кяхтын Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудтахи хэблэл тарааха түлөөлэгшэд нүхэд Цыренова, Осеев, Байкало-Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой почтальо нүхэр Конев, Улан-Удын хэ хеэ холбооной конторын по тальон Т. Р. Журина гэгшэ ажалшадай дунда тус бүри 180—260 хэһэг элдэб газе нүүдые тараажа шадаа. Э нэй үнэн сэхэ, оролдосотой рэгүүдые тэмдэглэжэ, хэлх холбооной управлени үнэ шангуудые барюулһан, ба халан хүргэһэн байха юм. М тиихэдэ 70 гаран почтальону дай, хэлхеэ-холбооной худэ мэрилэгшэдэй ажал һайн гэж тэмдэглэгдэбэ.

Гэбэшье хэблэл тараал хэрэгтэ үшөө горьтойхон д туунууд бии байһаар. Зака най, Тарбагатайн аймагууд хэлхеэ холбооной худэлмэ лэгшэд политическэ удхаш нартай энэ шухала асууда да тон бага анхарал хандуу на. Эдэ аймагуудта эмхидх лэй болон ойлгууламжын х дэлмэри ажалшадай дунда лаар ябуулагдана, хэблэл т раалгада үргэн ниитэ эдэбх тэд огто хабаадуулагданагү Тэрээнһээ боложо холын фе мэ, гүүртэнүүдэй малшад х рэгтэй газетэ, журналнууда хүсэд хангагданагүй.

Мүнөө байгша оной хоёр хи кварталда хэблэл захил үргэлжэлһөөр. Шиидхэхы үдэрнүүдтэ арад зоной дун ойлгууламжын худэлмэри гэнөөр ябуулжа, айл бүхэн газетэ, журнал захил эмхид хэ гээшэ хүндэтэй, харюуса гатай хэрэг болоно. Хэлх холбооной худэлмэрилэгш ниитын түлөөлэгшэд хэзээ зээнэйхиһээ эмхитэй гуримта гаар энэ шухала худэлмэри үнгэргэхэ ёһотой.

Г. Разницын,
«Союзпечатиин» областно таһагай начальник.

ДОЛООН ЖЭЛЭИ ТҮРҮҮШҮҮЛ

...һаалишадай хүсэл оролдолго

...игаабари дулаан үдэр- ...Оронго, Янгаажанай хада, ...үүдэй үбэр, майла газар ...таряаг сооХорложо, тэрэ ба- ...шон тойрон тала дайда ха- ...шэнжэтэй болобо. Мүнөө ...хүйхэр хүйтэ үнгэргэжэ, ду- ...амисхал үзэ- ...үхэр малшье ...хорёогойнго ...игаажа, үе ...тэниилгэн, ...янзаар хи- ...хибэн зогсо-

...үедэ урагша ...гонзойһон ...сагаан байра ...алаад үмдэһэн ...һаалишад ...һаажа гар- ...тэдэнэйнгээ ...сэбэрлэ- ...тэжээл үгэ- ...сүлөө заб- ...худэлнэ. Тэдэ- ...ариман байрын тэг дундуур ...ан дүүжэн харгыгаар ар- ...газаашань гаргана, үбһэ, ...шье зөөнэ хэбэртэй. Эдэм- ...Иволгын аймагай «Улаан ...» колхозой һаалиин гүүртын ...ехэтэй һаалишад Цырен ...алова, Лубсан-Намжил Юмо- ...шэд түрүүтэй, мүн һаалиша- ...энэ жэлэй хүдэлжэ эхилһэн ...басагад Катя Ангурова, Омогтуева, Люся Жамсарано- ...бусад ажаллажа байна ...Тиигэһээр байтар уданшье- ...бурдууг асараа, тэрэнээ ху-

баая»... гэлдээд һаалишад айхаб- тар томо түмэр хоорбо сооһоо бурдууг хүнэгөөр уурал бааятар зөөнэ. Гүүртые даагша Цыденбальжир Будаев ямар һаалишанай хэды үнеэн һаалганаб гэжэ, тэдэнэйнь тоогоор бурдуугаа тааруулан, рационойнь ёһоор хубаажа үгэнэ.

— Намжилмаагай эжы, үсэгэлдэр үнеэдһээ хэды литр һү һаагаа һэн хаб та? — гэжэ һаалишан нүхэр Л. Юмовада хандажа тэрэнэй асуухадань:

— Хамта 14 үнеэдһээ 120 литр һү һаагаа гээшэ хаб. «Дуся» гэжэ үнеэнһээ һүүлэй 4—5 үдэр соо ходо 14—16 литр һүн гарана. Тэрээндээ таряа талханай зүйл һайса эдюулээд бурдууг нэмээгээ һаа болохо байгаа,—гээд тэрэ харюусана.

— Миниишье үнеэд һаянай бурдууг ехээр эдидэг болоһоор һү орообо. Тус бүриһөөнь үдэртөө 9—10 литр алдагданагүй. Саашадаа тэдэндээ таряа талханай зүйл горьтойгоор эдюулдэг һаамнай ёһоор бэлэй,—гэжэ һаалишан Ц. Жамбалова хажуу тээһээнь дуу гарана.

Тиигэжэ эндэхи һаалишад, малшад байгша ондо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2500 литрһээ доошо бэшэ һү һааха зорилготой.

Н. Мыжитов.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Л. Н. Юмова.

...ЖИИРЭЙ ЭХЭНЭР

...стасия Нико- ...Хуриганова ...үдын оёдолой ...хүдэлмэ- ...дунда хүн- ...алдартай бо- ...үнинэй. ...энэ эхэнэр ...арбаяа гэш- ...ябабашье, ур- ...даал адли хү- ...үнинэ хүндэ, ...гэнгүй, даа- ...хэрэгээ заа- ...нэрэтэй түрэ- ...бэелүүлхын ...шармайн орол- ...занлаа. Эгээл ...һээ һаяхан үн- ...һунгалтын ...республикын- ...засаг түрын ...зургаанда де- ...болгогдон ...гдаһан байна. ...амар бэрхэ, ...гартай Хури- ...иимэ ехэ ...найдабарида ...рөө, дүй дүр- ...эхтэй оёдол- ...болоторoo ни- ...бэрхэшээлнүү- ...габажа гараа

...132 он. Буря- ...гигант—паро- ...вагонно за- ...түрүүшын ...нигүүдай бод- ...ожо байһан ...по хүдөөгэй ...ш шамбай бэе- ...ээн зуугаад залуу хүбүүд, басагад комсомолой уряалаар тус заводой барилгада ерэнэ. Тэдэнэй дунда гүлмэрхэн бэетэй, залуухан басаган Настя бии. Заводой барилгада хабаадажа эхилэмсээрээ Настя ажалша бэрхэ, солбон хүнгэн байһанаа харуулжа, удангүй барилгашадай түрүү хүдэлмэрилэгшэдэй тоодо оролсобо.

Тиигэһээр олохон он жэл үнгэрбэ. Элдэб шалтагаанһаа ушарлажа дүшөөд оной үеэр Анастасия Николаевна хүдэлмэрсэ таһалдуулха баатай болоо. Тиигэбэшье, удангүй 1949 ондо Улан-Үдын оёдолой фабрикада ажаллахаяа ороно. Тэрэ гэһэнһээ хойшо мүнөө болотор таһалгаряагүй тэндээ ажаллажа байхa зуураа зон нүхэдэйнгөө дунда нэрэтэй солотой болонхой. Үдэр бүри даалгабаряа 120—130 процент дүүргэжэ, амжалтаяа ходо арьбадхажа байдаг. Тиихэтээ хамта өөрынгөө мэргэжэлдэ залуушуулые һургахын тула ехэ оролдолго, үүсхэл гаргадаг юм. Жэшээлхэдэ, оройдоол гансахан һарын туршада хорёод залуушуулые оёдолой мэргэжэлдэ һургажа гаргаһан байна. Тэдэнэрынь мүнөө бултадаа нэгэ бригада болоод, нүхэр Хуриганова̃гай хүтэлбэри доро эрхим һайнаар ажаллажа байдаг.

— Би хоёрдохи жэлээ халаанай мастераар ажалланаб. Минии хэрэгтэ Анастасия Николаевна туһа хүргэдэг, ходо зүбшэл үгэжэ, хаража байдаг,— гэжэ залуу мастер Римма Александрова хөөрэнэ.— Иимэ хүнтэй ажаллахадашье хүнгэн байдаг.

Нээрээшье нүхэр Хуриганова залуу мэргэжэлтэдэй һанамжа дурадхалнуудта анхаралтайгаар хандадаг, урагшаа һанаатай, жиирэй үнэн сэхэ эхэнэр юм. Тиимэл тула арадтаа магтуулжа, ажалдаа шалгаржа ябана.

Е. Пахутова.

Түрэл орон доторнай

ТҮСЭБҺӨӨ ГАДУУР НҮҮРҺЭ МАЛТАНА

КЕМЕРОВО. «Куйбышевуголь» трестын Байдаевска уурхайн горнягууд Кузнецкэ бассейндэ эгээн түрүүлэн нүүрһэ малтаха кварталайнгаа түсэб үлүүлэн дүүргэбэ. Жэлэй эхилһэнһээ хойшо түсэбһөө гадуур 15 эшелон нүүрһэн малтагдаа.

Эндэ хүдэлмэришэн бүхэн һарадаа 258 тонно нүүрһэ малтана гэхэ гү, али ажалай эгээл үндэр бүтээсэ түйлаһан байна.

АРКТИКЫН ШЭНЭ ПРЕДПРИЯТИНУУД

МАГАДАН. Чукотка дээрэ хоёр прийскын, нэгэ фабрикын барилга дүүрэжэ байна. Эдэ предприятинууд һүүлэй жэлдэ олдоһон алтанай, вольфрамын баялигуудые малтан абаха юм. Тиигэжэ Чукотско национальна округой экономикодо ехэхэн хубилалта болоҗо, бүтээн гаргадаг промышленна продукциинь хэмжээн 30 процентээр ехэ болохонь.

КУЙБЫШЕВСКА ДАЛАЙН ЗАГАҺАШАДАЙ АМЖАЛТА

УЛЬЯНОВСК. Волгын үндэр эрьенүүдээр хабарай шэнэ орожо, Куйбышевска далайн мүльһэн дороһоо загаһа барилга үргэлжэлһөөр. Эндэхи колхознигууд—загаһашад үдэр бүри хэдэн арбаад центнер загаһа бэлэдхэлэй пунктда тушаана.

Долоон жэлэй түрүүшын жэлые загаһашад амжалтатайгаар эхилбэ. Чердаклинска районой «Волга», Сенгилеевскэ районой «Красный рыбак», Мелекесскэ районой «За Родину» колхозууд загаһа бариха кварталайнгаа түсэб холо үлүүлэн дүүргээ.

Куйбышевска далайһаа жэл бүри ехэ загаһан баригдана. 1957 ондо — далай байгуулһан түрүүшын жэлдэ эндэ 8 мянган пүүд загаһан баригдаһан байбал, энэ жэлдэ 60 мянган пүүд баригдахаар хараалагдана. Тиихэдэ долоон жэлэй һүүлшын жэлдэ областиин колхозууд 210 мянган пүүд загаһа барихаар түсэблэнэ.

УРАЛАЙ ТОК РУДНЫЙ ЕРЭБЭ

РУДНЫЙ. Соколовско-Сарбайска фабрикын ТЭЦ-ын хубаарилгын подстанци Уралһаа түрүүшын электроток абаба. Тиигэжэ түмэрэй руда малтан абаха болон бусад хүдэлмэринүүдые үргэнөөр ябуулха арга боломжо бии болоо.

УЗБЕГЭЙ КОЛХОЗУУДАЙ ОЁДОЛОЙ МАСТЕРСКОЙНУУД

ТАШКЕНТ. Узбекистанда эгээн томо Беговатска районой Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхоздо оёдолой ателье нээгдэбэ. Тус колхоздо мүн гутал оёхо мастерской хүдэлнэ.

Мүнөө Ташкентскэ областиин 68 колхозууд оёдолой ателье, гуталай мастерскойнуудтай юм.

ДОЛООН ЖЭЛЭЙ НӨӨСЭДЭ 70 МИЛЛИОН ТҮХЭРИГ

ЛИПЕЦК. Липецкэ тракторна завод дээрэ уралан нарижуулагшадай, ухаалан зохёогшодой конференци болоһо, 1958 оной дүн, долоон жэлэй түрүүшын жэлэй зорилгонууд зүбшэн хэлсэгдэбэ. Конференцидэ хабаадагшад долоон жэлэй нөөсэдэ 70 миллион түхэриг оруулха гэжэ шиидэбэ. Январь-февраль һаранuудта миллион түхэриг алмагдаад байна.

МАЙН ҺАЙНДЭРЭЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ МҮРЫСӨӨН ДЭЛГЭРНЭ

МОСКВА. Ажалшадай Уласхоорондын һайндэрэй хүндэлэлдэ—Майн 1-нэй хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлэе гэһэн уряатайгаар «Серп и молот» заводой металлургнууд түб хотын предприятинуудай бүхы коллективүүдтэ хандаба. Тэдэнэр өөһэдынгөө абаһан уялгануудые амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

Жэшээнь, хоёрдохи мартенын цехын металлургнууд түсэбһөө гадуур 130 тонно металл үгэнхэй.

НАРВЫН БАРИЛГАШАДАЙ ҮГЭ

НАРВА. Эстониин бүд нэхэгшэдэй город Нарва — республикын томохон промышленна центр болоҗо байна. Долоон жэлэй туршада гэр байрын барилга эндэ 5 дахин ехэ болохонь.

Нарвын барилгашад жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэе гэһэн Свердловскын барилгашадай уряада харюусан, энэ жэлдэ нёдондонойхиһоо 80 процент ехэ байрын талмай ашаглалгада үгэхэ гэжэ шиидэбэ.

Мүнөө эндэ барилгын хүдэлмэриин үнэ сэн доошолуулха тушаа тэмсэл үргэнөөр ябажа байна.

СТАЛИНСК. Кузнецкэ металлургическа комбинадай табадахи доменно пеэшэн баригшад энэ хүдэлмэреэ болзорһоонь 30 хоног урид дүүргэхэ гэжэ шиидэнхэй. **Зураг дээрэ:** газопровод хабсаргагдажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Журам эбдэгшэдтэй эрид тэмсэхэ

Редакцида ерэһэн бэшэг

Столово, чайна, кино, клубууд соо журам эбдэгшэд, һогтуушуул үшөө үзэгдэһөөр гээшэ. Тэдэнэр ажалша хүнүүдэй һайнаар амарха, амгалан ёһоор ажаһуухадань һаад тойбо татана. Зарим һогтуу хүнүүд ниитын ёһо гурим эбдэхэһээ гадна, гэмтэ ябадал гаргана бшуу.

Үнгэрэгшэ оной намар Түнхэнэй аймагай «Знамя» (мүнөө «Восточные саяны») колхозой малша залуу хүбүүд Алексей Харанхоев, Абрам Манзаев гэгшэд архи уугаад, һогтуугаар өөрынгөө танил, нэгэ нютагай болохо Лыгденовые ехээр сохижо алаһан байха юм. Энээнһээ урда Харанхоев, Манзаев гэгшэд ниитын журам эбдэдэг, ажалдаа хайша хэрэгээр хандадаг, ходо архи уудаг, элдэб ааша гаргадаг байһан юм. Харин тус колхозой партийна, комсомолой организацинууд ёһо гурим эбдэгшэдтэй эсэргүү тэмсэл хээгүй, ямаршье харюусалгада хабаадуулаагүй байгаа. Ажалаа хаяжархёод, хэдэн сүүдхээр архидажа ябаһан эдэ хоёрто колхозой правлени, 2-дохи комплексно бригадын бригадир нүхэр Бузаев хэмжээ абаагүй, орхижорхиһон байгаа. Хүнэй шэнжэ шарай алдатараа архи ууһан эдэ хоёр хожомынь айхабтар ехэ гэм хэһэн байна.

Энэ баримта юу харуулнаб гэхэдэ, тус колхозой гэшүүдэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һулаар табигданхай байһание гэршэлнэ. Ниитын журам эбдэгшэд саг соогоо хэһээгдэдэггүй байна. Журам эбдэгшэдтэй, ёһо гурим, сахидаггүй, хулигаан ябадал гаргагшадтай хатуу тэмсэл ябуулха шухала. Тус колхозой комсомолой, партийна организаци, колхозой правлени залуушуулые коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлхэ асуудалда тусгаар анхарал хандуулнагүй. Социалистическэ ёһо гурим наринаар сахилгада зорюулагдаһан вечер үнгэргэгдэнэгүй, Совет хуули тухай лекци, элидхэл уншагданагүй. Хулигаан ябадал гаргагшадтай, һогтуугаар ниитын газарта ерэжэ, шууяа татадаг, ондоошье таарахагүй ябадал гаргагшадтай хүдөөгэй клуб (даагшань нүхэр Манданов) ямаршье тэмсэл хээдүй байһаар.

«Олониитын гуримые сахилгада ажалшадай хабаадаха тухай» КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй һаяхан баталан абаһан тогтоол угаа ехэ удха шанартай, саг соогоо гаргагдаһан байна. Ёһо гурим эбдэгшэдтэй ниитэ зоной тэмсэл хэхэ тон шухала. Энэ тогтоолые үндэһэ һуури болгон, сельскэ Соведүүд милицидэ туһалха залуушуулай бригадануудые ниитын ёһо гурим сахилгада эдэбхитэйгээр хабаадуулха, совет хүнүүдэй амгалан ёһоор ажаллаха, ажаһуухадань һаад ушаруулдаг, таарахагүй элдэб ааша гаргадаг хүнүүдые олониитын хэлсээндэ табиха хэрэгтэй.

Үшөө нэгэ иимэ асуудалда анхарал хандуулмаар. Зактуй тосхондо ажаһуудаг Сороковиковой һогтуугаар һамгаяа сохижо байһан тухай милицидэ дуулгагдаһан байгаа. Эндэ ерэһэн милициин түлөөлэгшэ нүхэр Зарубин тус баримтын зүб байһание элирүүлбэшье, Сороковиковые ямаршье харюусалгада хабаадуулангүй үлөөһэн юм. Сороковиков ниитын газарта бэшэ, харин гэртээ һамгаяа сохёо, тиимэһээ тэрэние харюусалгада хабаадуулжа шадахагүйбди гэһэн тайлбари тэрэ хэһэн байна. Энэ тон буруу гэжэ һанагдана. Үхибүүдээ, һамгаяа сохижо, айлгажа байһан хүнүүдые мүн лэ ниитэ ёһо гурим эбдэгшэд гэжэ тоолоод, шанга харюусалгада хабаадуулха хэрэгтэй.

Мүнөө совет арад долоон жэлэй агууехэ түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлхэ гэжэ зоригжоод, шэн габьяатайгаар ажаллажа эхилбэ. Тиимэһээ ниитын ёһо гурим эбдэдэг, таарахагүй элдэб ааша гаргагшадтай хайра гамгүйгөөр тэмсэхэ гээшэ арад ниитын шухала хэрэг болоно.

П. Демин.

Барга бүдүүлиг сагай үлэгдэлнүүдые үгы хэхэ

Һаяхан манай Кяхтын музейдэ нэгэ эхэнэр ерээд, ногоон бэхээр будаһан хэды монсогор горох, сурхайн яһануудые асаржа үгөө. Эдээгээр лэ олон жэлдэ үзэл үзэжэ, хүнүүдые мэхэлжэ, хууража ябаһан байба. «Үзэл үзэхэдэ хүндэ тодхор татахаһаа бэшэ, туһа хүргэхэгүй юм байна гэжэ би ойлгооб. Энээнэй урда хүнүүдые мэхэлжэ байһан юумэнүүдээ асаржа, музейдэтнай үгэбэ гээшэб. Саашадаа үзэл үзэхээ болёоб»,— гэжэ тэрэ эхэнэр хэлэбэ.

Тэрээнтэй хөөрэлдэбэбди. «Ямар шалтагаанһаа үзэл үзэхээ болихо гэжэ шиидэбэбта?»,—гэжэ асуухадамнай, иимэ юумэн болоһониинь элирээ. Нэгэтэ энэ эхэнэр ехээр үбэдөө ха. Үбшэн зоболонһоо абархын үршөөл хайра гуйжа бурханда мүргэхэдэнь, ямаршье туһа болоогүй, бэень бүрил муудаа һэн гэхэ. Харин тэрэниие больницада оруулжа эмшэлхэдэнь, уданшьегүй эдэгэшоо. Энээнэй һүүлээр бурхан шажанда шүтэхээ, үзэл үзэхээ болиһон байгаа. Иигэжэ манай советскэ медицинэ һүзэгшэ эхэнэрэй нюдыень нээжэ үгөө бшуу.

Гэхэтэй хамта мүн манай эмхидхэлэй, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин дутагдалһаа болоҗо, ондоошье ушарнууд тохёолдоно. Нэгэ иимэ жэшээ харуулаябди. Үнгэрөөшэ намар Кяхтада нэгэ иимэ ушар болоһон юм. Нютагай нэгэ үбгэнэй хүбүүн бүлынхидөө абаад, Читын областьһоо эсэгэдээ айлшалжа ерээ һэн. Абань аргагүй баяртайгаар угтаба. Хэдэн һара соо бүгэдэ эбтэй эетэй һуугаа. Теэд нэгэтэ хүбүүниинь: «амиды мэндэ дээрээ энэ гэрһээ тонило!» гэжэ эсэгэдээ һүрхэйтэбэ. Иимэ юумэ болохо гэжэ эсэгын ой ухаанда ороогүй байгаа. Үндэр наһатай тэрэ үбгэн түрэһэн хүбүүндээ намнуулжа, өөрынгөө гэрһээ гараха баатай болоо бэлэй. Арадай сүүд үбгэнэй гэрые өөртэнь бусааха гэһэн шиидхэбэри гаргаба. Теэд хүбүүниинь сүүдэй шиидхэбэрине болюулхын тула иишэ тиишэ гомодол бэшэжэ ороһон байгаа. Дахин дахин сүүд болоҗо, шиидхэбэринүүдэй эсэслэн гаратар 3 һара үнгэрөө. Тиихэ үедэнь орохо гэргүй энэ үбгэн «малгайгаа табиһан газар манайхи» болоод ябадаг байгаа. Тэндэхи Успенэй сүмэдэ алба хэдэг хүн нэгэтэ тэрэ үбгэндэ ерэжэ, сүмын харуулшан болохыень дурадхаба. Үбгэн зүбшөөлөө үгэжэ, церковьтэ ходо ябадаг болоһон байгаа. Энэ баримта юу харуулнаб гэхэдэ, хүнэй байдалда заримдаа тохёолдодог бэрхэшээлнүүдые шажанай албатан өөһэдынгөө туһада хэрэглэхэ гэжэ оролдодог байна. Энээнһээ гадна тэрэ үбгэниие аршалха, хулигаан хүбүүнэйнь амые татаха ёһотой байһан хүнүүдшье баһал зэмэтэй.

Республикымнай хүдөө нютагуудта хуушан сагай үлэгдэлнүүд, илангаяа шажанай мухар һүзэг үшөөл бии ябайһаар. Шажанай үдэрнүүдэй болоходо, жэшээнь, обоо тахилгын үедэ үбгэд хүгшэд, заримдаа залуушуулшье хаа яа ябадаг, хэдэн үдэрөөр мүргэл хэдэг, архидадаг байха юм. Иимэ ушарнууд юундэ үзэгдэнэб гэхэдэ, шажанда эсэргүү ойлгууламжын хүдэлмэри, шэнжэлхы ухаанай пропаганда илангаяа хүдөө нютагуудта үшөөл һулаар ябуулагдана бшуу. Энэ талаар соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудай үүргэ ехэ байна. Һүүлэй үедэ Кяхтын аймагай культурын таһаг бурхан шажанда эсэргүү пропагандаяа зарим тэды һайжаруулаа. Эндэхи лектронүүд ажалшадта элидхэл, лекци ходо уншана. «Эрдэм ба шажан» гэһэн выставкэ эмхидхэгдээ, шажанда эсэргүү асуудал, харюугай вечернүүд үнгэргэгдэнэ.

Шажанай номнолдо эсэргүү ойлгууламжын хүдэлмэри хэхэдээ, элидхэл, лекци уншаха, хүн бүхэнтэй хөөрэлдөө хэхэ, газетэ, журнал уншаха мэтын элдэб арга үргэнөөр хэрэглэжэ, коммунизмын үзэлөөр хүмүүжүүлхэ шухала.

Р. Тугутов,
«Эрдэм дэлгэрүүлхэ» бүлгэмэй гэшүүн.

ОЧЕРК

Минии танил бригадир

...лай Леонтьевой сэрэгэй албан- ...д, эндэ тэндэ хүдэлжэ ябахада ...үбгэд: «энэ хүбүүмнай тогтуу- ...хото городтошье, хүдөө нютаг- ...байха, һуухагүй хүн гү даа» ...һэн. Үбгэдшье һаа — баһал эн- ...байгаа. Николай колхоздоо үб- ...ралсаад, түрүүшын үдэр нормо ...сабшажархиба. «Энэмнай лагаа ...хүдэлнэб. Саашадаа һуларжа ...үгы гү?...» гэлдэн, бүтүүхэн ...байтарнь, үдэр хоног ошожол Николай ажалдаа улам абьяастай- ...жол байба. Хажуур, асаһаа хо- ...альганайнгаа хордобошье, Николай ...гээшэ суранзан шэнгеэр хүнэй ...хуулан татадаг юм байна» гэжэ ...байгаа.

...намартаа Николай Леонтьев звенос ...томилогдоод, нүхэдтэеэ хамта, ...налюур газарта табан зуугаад ...үбһэ гараар сабшаа һэн... ...даагшаар, удаань ашаашанаар хү- ...колхознигуудые хүтэлбэрилжэ ...байһанаа харуулба. Уданшьегүй Леонтьевто бригада даалгахадаа ...үүлые хүтэлбэрилдэг хүн болгохо ...Хамтаараа ажаллаха, хүнүүдые ...гээшые ойлгог...» гэжэ тү- ...бодоод:

...олай, хүтэлбэрилжэ шадахаш. ...ябаһан улаан бургааһан ха юмши, ...оньһон үгэ оруулалсан хэлээ

...той центрһээ холо, Бадарай тай- ...оршоһон Улбугай тосхондохи бри- ...абахадаа: «намһаа урда хүдэл- ...бираагүй, бишье даа...» гэхэ зэр- ...зэнги бодол Николай Пурбоевич ...оруулаагүй, харин хүн бүхэнэй ...ал, ажал хүдэлмэрине шэнжэлэн ...эхилһэн байна. Бригадын захагүй ...хүшэр ажал урдань тобойн ...Хоёр зуун табяад гахайн, гурбан зуугаад үхэрэй байха дал хорёогой задагай байһанда һанаанинь зобоно. Хэды шэнэһэн үбһэ, һолоомо, таряа талхан хэрэгтэйб? Теэд бригадань үнинһөө хойшо 150 гектарһаа ехэ газарта таряа таридаггүй, тэрэ мүртөө нэгэл талмайдаа гансал ургамал ходо таридаг байба. Бригадынхидайнгаа гэр байрын хуушарһые харахадаа, «һаруул уужам гэрнүүдшье баригдаха, ажал хүдэлмэриин амжалташье ерэхэ... Модо шулуутай газар хахалагдаха, үндэр ургаса хуряагдаха...» гэһэн шэнэ түсэббодол толгой соонь түрөө һэн...

1956 оной намар Түнхэнэй аймагай XVII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой хамтадхамал бригадын бригадир, комсомол Николай Леонтьев бригадаяа тиимэр лэ хүтэлбэрилжэ эхилээ һэн.

Ой соохи тосхоной үйлсөөр ябахада, хүнгэн гээшэнь! Үүр хяраанаар зүг зүгһөө һэбшээн һэрьенэ. Үсэгэлдэртөө хайлажа зөөлэрөөд, һүниндөө гаглюун болоһон саһан дээрэ модо шэрэдэг тракторай мүр аржын харагдана. Бригадирай хүүзинсэдэ ойртожо ябахада, тракторайнь дүүн замхана. Үни ерэһэн дархан Дугар Амбаевай хяһынгаа галые улам улам улаа бутаруулан байтар, бригадир оробо. Мэндэ амараа мэдэлсэһэнэй удаа дархан:

— Зай, Коля, ерэбэ гүш?— гэбэ.

— Тиигээб... Дугар аха-а, хэзээ моридоо тахалжа дүүргэхэбши?

— Һэ! Ямар түргэн юмши?!

— Түргэлхэ хэрэгтэйл хадань түргэдхөө бэзэб— гээд, бригадир энеэнэ. «Энэ хүбүүн ажаллажа шадахал байна» гэжэ дархан бодоо ёһотой. Ёгтолон хэлэдэгээ болижо:— хоёр хоног соо бүхы моридоо хальтирхаар бэшэ болгохоб — гэжэ хэлэнэ.

Хүнүүдэй хэлэһэя зүйтэй һанамжа, дурадхалнуудые хараадаа абажа, залуу бригадирай эдэбхитэйгээр хүдэлхые харахадаа, колхознигууд тэрэнэй үгыень сэгнэдэг, дэмжэдэг болоо һэн.

— Эндэхи айлнууд хаа хаанагүй һаруул, уужам, гэрнүүдтэй болоо. Теэд бидэ хэнһээ доротоо бибди? Хабарай тарилгаһаа урид гэр бараагаа һэльбэхэ модо бэлдэе,—гэжэ бригадынгаа суглаан дээрэ Николай Пурбоевичын хэлэхэдэ, хүнүүд нэгэн дуугаар һайшаагаа бэлэй.

Бадарай тайга һухын абяанһаа, модошодой энеэлдээнһээ холуур сууряатадаг болобо. Дархан Дугарай тахалһан морид уладангүй, 4000 кубометр барилгын модые дууһан шахуу зөөһэн байха.

Урдань тиимэ ажалша хүн гэжэ мэдэгдээшьегүй, дарyy түбшэн зантай Тогоошо Бухаевые Николай Пурбоевич модо хюрөөдэлгэдэ табиһан юм, тэрэнь оролдосотойгоор ажаллажа, багахан саг соо барилгын материал пилорамаар хюрөөдэжэ гаргаа һэн.

Һалхи шуургаар шуухиран байдаг үбэлэй ута үдэшэ бригадирынь модо бэлэдхэл, хабарай тарилга тухайда нүхэдтэеэ хөөрэлдэ хөөрэлдэһөөр, түрүүшын тахягай дуугартар һуудагшье ушар бии байгаа. Далаад наһатай аад, габшагай гаһам Дамжайн Манзаракшин үбгэн мүнгэн гааһандаа хатуу тамхи шаршаганаса нэрэн: «Эндэхи газарнай элһэлиг, тиимэ хадань — овёс тариха хэрэгтэй. Хара шоройтой газартань яарса тариха байгаа» гэжэ хэлээд, сагаан һахалаа эльбэсэгээн һууха. Мүн Доржо Цыбиков, Ринчин Брюханов гэгшэдынь баһал өөһэд өөһэдынгөө һанаһание хэлэхэ. Тиихэдэ бригадирынь ута хөөрэлдөөнһөө хэрэгтэй юумэнүүдые «догоодожо» абаха байха...

...Хүйтэншье бууpаба. Игаабари дулаанай амисхал үзэгдэбэ. Агротехникын ёһо заабари сахиха, саг нүгшөөхэгүй, зэр зэмсэгээ бэлэн байлгаха саг ерээ. Бригадирта бүри сүлөөгүй саг. Унтаха нойроо, эдихэ хоолоо мартахаар халуун хаһа ороо. Түгэс техникын ашаар тарилгашье үсөөхэн хоногто дүүрэбэ. Урдынхиһаа хэдэн хоног урид! Бригада шэнэ газар хахалхаяа түгэсэг, шулуу арилгажа байба. «Модоной түгсэг галдахада, хөө болоҗо, шиигтэй хүрьһэн үжэхэгүй юм» гээд колхозой үнинэй ажалшан Балдан Жамбалович Пантеев бригадирта зүйтэй зүбшэл үгэбэ. Ажалша хүнүүдэй ажаглалта анхардаг, ой ухаанда хадуудаг Леонтьевой бригада хэдэн гектар талмай дээрэхи түгсэгүүдые галдаа һэн.

Үдэр хоногууд үлхэлдэн үнгэржэл байба. Тарилга, хахалалгын удаа ээлжээтэ ажал гараад лэ ерэнэ. Хуушан Улбугай шадар намаг налюур болоҗо, саашадаа айлнуудай һууха аргагүй болоно. Николай Леонтьев тэдэниие баруун тээшэнь, хуурай газарта нүүлгэхэ гэһэн асуудал колхозой правленидэ, парторганизацида табиһан байгаа. Тэрээндэнь зарим хүнүүд дурагүйтэн: «тэндэ нүүжэ ехэ хүдэлмэри гаргалтагүй. Эдихэ уһатай нууршье байхагүй» — гэжэ байжа, шаг шууяа табилдаа һэн.

Зүгөөр олонхиин дуугаар Леонтьевой дурадхал абтаһан юм.

Хабартаа, мүн үбһэ хуряалгыншье үедэ, тэдэ айлнуудаа шэнэ газарта нүүлгэхын тула колхозынь 20 гэр бариһан, 30-аад хуушан гэр һэльбэжэ табиһан байна. Залуу хүбүүдые шадамар дархашуултай нэжээд-хошоодоор хүдэлгэхэ гэжэ бригадир шиидээ һэн. «Һүхөөшье эшэлжэ шадахагүй» гүүлдэг байһан Иван Галсанов болон бусад эрхим модошо дархашуул болоо юм. Бригадир өөрөөшье һүхэ бариад, хүдэлхөөр газартань хүдэлэлсэдэг байгаа. Шэнэ тосхондо 5 худаг малтагдаба. Мүнөө Нарһан ойн гүн руу тосхоной үйлсэ зурын ошоно. Энэ тосхон гэнтэ бии болошоо бэшэ — колхознигуудай, бригадирайнь хэһэн эршэтэ ажалай үрэ мүн.

Николай Леонтьевой бригадатаяа хэһэн ажал, хэрэг тухай дэлгэрэнгыгээр хэлэхэ гээ һаа, нилээд ута хөөрөөн болошохоор.

1957—1958 онуудта 170 га тарялангай шэнэ газар сэбэрлэжэ, үндэр ургаса абадаг болоо. 240 гахайн байра баригдаа, 160 толгой бодо үхэрэй зуһалан түхеэрэгдээ.

Нэгэ жэл мэдэгдэнгүй үнгэрбэ. 1958 оной намар. Таряа хуряалгын үе һэн. Нэгэтэ һуни Леонтьевтой хамта, тарялангай дундуур тамаржа ябаһан электрын гал тээшэ ошобобди. Комбайнерынь дунда зэргын бэетэй, хара шарайтай хүбүүн, хүдэр гараараа штурвал баринхай байба. Комбинезонойнь хармаанһаа гайка мушхадаг түлхюур бултайнхай.

— Хэр унасатайб?— гээд Леонтьев асууба.

— Гектарһаа—арбан гурба. Урдань эндэ 6—7 центнерһээ дээшэ гарадаггүй бэлэй, газар үтэгжүүлхэ гээшэ ехэл шухала байна бшуу.

Николай Пурбоевичые бэрхэ хүтэлбэрилэгшэ болохо гэжэ найдаһандаа колхозойнь партийна организаци Улан-Үдын Советскэ партийна һургуулида эльгээгээ.

БУДАЖАП МАШКИНОВ.

„Агитаторай блокнодэй" табадахи номер

КПСС-эй Бурядай обкомой пропаганда, агитацийн таһагай «Агитаторай блокнодой» ээлжээтэ табадахи номер бурят хэлэн дээрэ хэблэлһээ гараба.

Блокнодой энэ номерой «хөөрэлдөө хэхэ материалнууд» гэһэн бүлэг дотор «Мал ажалай продуктнуудые бүри элбэгээр абаха арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэхэ» гэһэн КПСС-эй обкомой хүдөө ажахын таһагые даагшын орлогшо нүхэр Дорофеевэй статья, КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съезд тушаа дэлхэйн олониитын юун гэжэ тэмдэглэжэ байһан тухай «Бүхы дэлхэйн-түүхэтэ удхашанартай ушар» гэһэн материал толилогдобо.

«Долоон жэлэй түсэбые дүүргэхын түлөө тэмсэл» гэһэн гаршаг доро «Хүдөө ажахын продуктнуудые бүри элбэгээр абая» гэһэн мүрысөөнэй хронико, «Гектар бүриһөө 500 центнер ногоон эшэ набша абахабди» гэһэн Кударын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой кукурузын үндэр ургасын мастер И. Н. Дампиловай, «Сэлэнгынхидэй үүсхэл дэмжэгдэбэ» гэһэн Г. Макароватай, «Ажаһуухада, ажаллахада бидэндэ аятай» гэһэн «Механлит» заводой коммунистическэ ажалай бригадын бригадир Ю. Филипповэй статьянууд энэ номерто оруулагдаа.

Номууд болон журналнуудай хуудаһануудһаа абтаһан «Хүдөө ажахын наукын, техникын һонинууд» гэһэн тобшо мэдээсэл номерой һүүлшын хуудаһануудта толилогдоһон байна.

Шатараар манайхид 2-дохи һуури эзэлээ

Благовещенск городто үнгэргэгдэһэн Алас Дурнын шатаршадай мүрысөөн һаяхан дүүрэбэ. Һүүлшын юһэдэхи тур түрүү һууриин түлөө командануудай тэмсэлые хубилгаагүй.

Эндэ Бурядаймнай шатаршад Магаданай командатай наадаба. Энэ уулзалгада манай шатаршад 2,5:3,5 тоотойгоор шүүгдэшоо. Примориинхид сахалинайхидые хүнгэхэнөөр—5,5:0,5 очкотойгоор илаба. Мүн иимэ тоотойгоор Яхадай шатаршад Тувын командые шүүгээ. Амурайхид хабаровскынхидтай уулзахадаа 1:5 тоотойгоор илагдаа.

Арба нэгэн үдэр соо үргэлжэлһэн тэмсэлэй дүнгөөр 34 очко абаһан Примориин команда түрүү һуури эзэлһэн байна. Бурядай команда 30 очкотой боложо, хоёрдохи һуурида гараа. Эндэ наадаһан бусад команданууд ямар үрэ дүнгүүдтэйгээр гараабгэхэдэ: Яхадай—29,5, Хабаровскын—29, Магаданай—25, Читын—19,5, Сахалинай—18, Амурай—16,5, Тувын команда 14,5 очкотой болоһон байна.

Наадагшадай туд бүриин түрүү һуури эзэлэлгэдэ манай республикын шатаршан Гармаева наадаһан бүхы партинуудаа бултыень шүүжэ, нэгэдэхи һуури, 8-һаа 7,5 очко абаһан Игумнова хоёрдохи хюлгэ дээрэ наадаад, нэгэдэхи һуури эзэлээ. Тиихэдэ Могордоев эрэшүүлэй дундаһаа 4-дэхи хюлгэ дээрэ наадаад, хоёрдохи һуурида гараа. Тиихэ зуураа Соколовтой наадаһан партиингаа түлөө «Амурская правда» газетын шанда хүртэбэ.

А. Игумнов.

Зураг дээрэ: Яруунын аймагай центрын Пионернуудэй байшангай дэргэдэхи хүгжэмэй кружогто хабаадагшадай заняти. **Ф. Сорокиной** фото.

Загаһашадай амжалта

Үбэлэй сагта Байгал дээрэ загаһа бариха гээшэ хилбар ажал бэшэ. Хүйтэнэй хажуугаар, нойтон — үргэлжэ уһан умбагдаха. Тиигэжэ байтар саһан орохо. Мүльһэн зузаан, тэрэниие сооложо, мүльһэн доогуур губшуур татаха. Иигэжэ загаһашад сэгээн сагаан саһа, мүльһэн дээрэ үбэлэй хүйтэндэ ото хүдэлжэ гарадаг байна. Загаһа бариха хүдэлмэриин хэды бэрхэшээлтэй байгаашье һаань, олзо «наашалаа» һаа баһашье урматай даа!

Байгал дээрэ, мүн тэрээнтэй холбоотой нуур сөөрэм, татуур хоолойнуудта загаһа барилга үбэлдөө таһалдуулагдангүй үргэлжэлүүлэгдэдэг байна. Февраль һарын хоёрдохи хахадта загаһа барилгын бригаданууд шангаар хүдэлжэ эхилээ. Сүүдхэ соо губшуураа хоёр дахин мүльһэн доогуур табибад.

Партиин XXI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон Байгалай загаһашад мүрысөөнэй эршые улам шангадхан, долоон жэлэй түрүүшын жэлэй программые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ оролсоһон байна.

Горячинскын загаһанай заводойхид мүрысэгшэдэй дунда түрүү зэргэдэ ябалсаба. Заводой загаһа баридаг хүдэлмэришэд энэ оной түрүүшын кварталай түсэб хоёрхон һарын туршада 160 процент, тиихэдэ завод бүхы дээрээ хоёр һарынгаа түсэб 127 процент дүүргэһэн байна.

Заводойхид Котокель нуур дээрэ хүдэлмэрилхэдөө загаһа ехэ элбэгээр баряа. Февралиин гансахан 26-най үдэр заводтоо мянга шахуу пүүд загаһа тушаагаа һэн. Тэрээн сооһоо Георгий Хлёскиной бригада 74 центнер, Николай Афанасьевай бригада 70 центнер тушааһан байна. Эдэ бригаданууд нэгэ үдэр соо һара хахадайнгаа түсэб дүүргэһэн байна.

Исток тосхоной Ленинэй нэрэмжэтэ загаһа баридаг колхозой нүхэр Ткачевой даадаг бригада илангаяа ехэ загаһа баряа. Бригадынхид һаяшаг нэгэ губшалгаар 100 центнер загаһа бариба. Тиигэжэ нэгэ үдэр соо хоёр һарынгаа даалгабари дүүргээ.

Хойто-Байгалай аймагай Доодо-Ангарай загаһанай консервын комбинадай, мүн Яруунын загаһанай заводой загаһашад һүүлшын үедэ һайнаар ажаллаа. Доодо-Ангарай комбинадай загаһашад хоёр һарынгаа түсэб 151 процент дүүргээ. Комбинадай загаһашадай дунда Хойто-Байгалай ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй депутат В. И. Суходоевой даадаг бригада мүрысөөндэ түрүүлнэ. Тэдэнэр түрүүшын кварталай түсэб хоёр һара соо 200 процентдэ хүргөө. Яруунын загаһанай заводойхид хоёр һарынгаа түсэб холо үлүүлээ. Энэ заводой нүхэр Григорьевой даадаг бригада Гүүндын нуурта загаһашална. Бригадынхид һүүлэй үедэ тушаан абалгын пунктда үдэр бүхэндэ 15-20 центнер эрхим шанартай загаһа тушаана. Тиигэжэ үдэр бүхэнэйнгөө даабари 5—6 дахин дүүргэнэ.

Загаһа барилгын бригадануудта гансахан эрэшүүл бэшэ, мүн эхэнэрнүүд олоороо хүдэлнэ. Туйлагдаһан эдэ амжалтануудта тэдэнэрэй хубита тон ехэ байна гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

С. Шапхаев.

Шоно олоор хюдана

Бата Елдогоев гэжэ үбгэжөөлые танихагүй хүн Улан нютагта үгы шахуу юм. Энэ үбгэжөөл жара һайсахан гарабашье, агнууряа хэһээр лэ зандаа...

Агнуурида таатай зохид үдэрнүүдэй тудалдахалаар шамдуухан түхеэржэ, заабол ойдо гараһан байдаг. Бата үбгэжөөлэй алаагүй ан үсөөн гэжэ нютагаархидынь хэлсэдэг болонхой.

Үнэхөөрөөшье энэ дүршэлтэй ангуушан 90-ээд шоно, хэдэн зуугаад үнэгэ болон бусад ан бариһан байха юм.

Алааша гэжэ газарта шоно олошоржо, колхозой малда хоро хүргэжэ эхилһэн байгаа. Тиихэдэнь үбгэн ангуушан нёдондо жэлһээ тэдэниие хюдажа ороод, бултыень үгы хэжэ шадаа. Үнгэрэгшэ февраль һарада колхозой хоёр адуун шонодо эдюулээ гэжэ дуулдаа һэн. Бата үбгэжөөл дуулам-саараа дары тэндэ ошожо, 4 арьяатаниие хорооһон байна.

— Үшөө нэгэ шоно үлөө хэбэртэй. Тэрэ шолмошье намһаа холо ошохогүй бэзэ,— гэжэ суута ангуушан Бата үбгэжөөл хөөрэнэ.

Н. Доржиев.

Баргажан.

АРАДАЙ ДЕМОКРАТИИН ОРОНУУДТА

ХҮДӨӨ АЖАХЫН КООПЕРАТИВУУД ӨӨРЫН ТЕХНИКЭТЭЙ БОЛОНО

Прага. Чехословакида МТС-үүдэй машина, техникэ хүдөө ажахын кооперативуудта үгтэжэ эхилбэ. Пензенскэ областиин кооперативууд 1 млн. 300 мянган крондо техникэ абаа. Тиихэдэ Брненскэ областиин 340 кооперативууд өөрын техникэтэй болоод байна.

МТС-эй техникын кооперативуудта үгтэхэдэ машина, техникэ зүбөөр, бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглагдаха болохо байна гэжэ «Прапе» газетэ тэмдэглэнэ.

Энэ жэлдэ хүдөө ажахын кооперативуудта заводуудһаа 6 мянган, МТС-үүдһээ 5 мянган трактор, 3 мянган молотилканууд худалдагдаха байна. Тиихэдэ МТС-үүдтэ гусенична тракторнууд, тараанай комбайнууд болон бусад тусхай машинанууд үлэхэ юм.

ҮЙЛЭДБЭРИИН ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ ЗҮБЛӨӨН

Улан-Батор. Оронной промышленностиин, барилгын, транспортын, хэлхээ холбооной түрүүшүүлэй 2-дохи республиканска зүблөөн боложо үнгэрбэ. Зүблөөндэ 625 түрүүшүүл хабаадалсаба.

Нэгэдэхи иимэ зүблөөнэй болоһонһоо хойшо үнгэрһэн 17 жэлэй туршада Монголой экономикодо ехэ хубилалта болоо. Промышленностиин шэнэ һалбаринууд—горнорудна, барилгын промышленность бии боложо, түмэр замай транспорт түргэнөөр хүгжөө. Энэ үе соо хүдэлмэришэдэй тоо 3 дахин олошороо. 1958 ондо гүрэнэй болон кооперативна промышленность 1943 онойхиһоо 2,3 дахин ехэ продукци гаргаһан байна.

1958 ондо республикын промышленностиин хүгжэлтын дүнгүүд, саашанхи зорилгонууд тухай элидхэл МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Б. Дүгэрсүрэн хэһэн байна.

ЭЛҮҮРЫЕ ХАМГААЛГЫЕ ХҮГЖӨӨХЭ 15 ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ

Будапешт. Венгриин Элүүрые хамгаалха министерство элүүрые хамгаалгые хүгжөөхэ 15 жэлэй түсэб зохёобо. Түсэбэй гол зорилгонь юун болоноб гэхэдэ, 1975 ондо ороной бүхы арад зон түлөөһэгүй медицинскэ туһаламжаар хангагдаха байна. 200—400 хүнэй байха 40 больница хүдөө нютагуудта, 10 больница городуудта баригдахаар хараалагдана.

ТЕХНИЧЕСКЭ УРГАМАЛНУУД ЕХЭЭР ТАРИГДАНА

Тирана. Албаниин Кавчинска райондо сахарай свёклын тарилга эхилбэ. Бератска, Фиерскэ, Люшненскэ районуудай хамтын ажахынууд тамхи, хлопок тарилгада бэлдэжэ байна.

Энэ жэлдэ Албанида техническэ ургамалнууд хамта дээрээ 50 мянга шахуу гектарта таригдаха юм. Энэнь дайнай урдынхиһаа 12 процентээр ехэ болоно.

Үнгэрһэн намар гүрэн 18 мянган тонно хлопок, 70 гара мянган тонно сахарай свёкло, 10 мянга шахуу тонно тамхи хуряаһан байна.

БАРАЙГАРАЙ ҮНДЭР УРГАСА

Ханой. Вьетнамай информационно агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, нёдондо жэлдэ Вьетнамай Демократическа Республикада оронойнь түүхэдэ барайгарай эгээн баян ургаса—хамта дээрээ 4.574.650 тонно хуряагдаһан байна.

(ТАСС).

ХИЛЫН СААНА ҺАА

Советскэ Союзай правительственна делегаци пресс-конференци хэбэ

ДЕЛИ, мартын 19. (ТАСС). Советскэ Союзай правительственна делегаци энэ үглөөгүүр Делидэ пресс-конференци хээ. Индиһээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд К. П. Ш. Менон советскэ правительственна делегациин гэшүүдые Индиин болон гадаадын оронуудай олон тоото корреспондентнүүдтэй пресс-конференциин эхиндэ танилсуулһан байна.

Советскэ правительственна делегаци Индидэ аяншалгаяа дүүргэбэ, хэблэлэй түлөөлэгшэдтэй уулзажа, Индидэ хараһан үзэһэн юумэ тухайгаа хөөрэжэ үгэхэеэ байһандаа баясанабди гээд делегациие толгойлогшо А. А. Андреев мэдүүлээ.

Удаань Советскэ Союзай правительственна делегациин мэдүүлгэ уншагдаба.

Мэдүүлгын уншагдаһанай һүүлээр А. А. Андреев, Н. А. Мухитдинов корреспондентнүүдэй олон асуудалнуудта харюусаа.

Советскэ правительственна делегаци түрэл ороноо бусахаяа Делиһээ мордобо

ДЕЛИ, мартын 19. (ТАСС). Индиин Республикын правительствын уряалаар февралиин 24-һөө хойшо Индидэ аяншалһан Советскэ Союзай правительственна делегаци мүнөөдэр түрэл ороноо бусахаяа Делиһээ гараа.

Франциин Коммунистическэ партиин ЦК-гэй пленум

ПАРИЖ, мартын 19. (ТАСС). Франциин Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй пленум Париж шадарай Женвилье гэжэ һууриндa нээгдээ. Муниципальна һунгалтануудай дүнгүүд болон партиин зорилгонууд тухай ФКП-гэй ЦК-гэй политбюрогой гэшүүн, секретарь Жак Дюкло элидхэл хээ.

ПОРП-гэй III съезд

ВАРШАВА, мартын 19. (ТАСС). Польшын Хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин III съезд мүнөөдэр хүдэлмэреэ дүүргэбэ. ПОРП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь нүхэр Владислав Гомулка съезд дээрэ түгэсхэлэй үгэ хэлээ. Манай бата нэгэдэлтэй байһые, арадай Польшын ажалша хүн бүхэнэй байдалые улам һайжаруулха хүсэл эрмэлзэлгэнүүдые съезд дээрэ хэлэгдэһэн бүхы үгэнүүд харуулна.

В. Гомулкын түгэсхэлэй үгын һүүлээр, ЦК-гэй тоосоото элидхэлээр, тэрэшэлэн арадай ажахые 1959—1965 онуудта хүгжөөхэ тушаа директивэнүүд тухай элидхэлээр, хүдөө нютагуудта партиин бэелүүлхэ политика тухай, партиин Уставта хубилалта оруулха тухай тогтоолнуудай проектнүүдые съездын делегадууд нэгэн дуугаар баталан абаа.

Хариин оронуудай монополинуудай хойноһоо хиналта тогтоохо эрилтэ Индонезиин хүдэлмэришэд хэнэ

ДЖАКАРТА, мартын 19. (ТАСС). Индонезиин профсоюзуудай Центральна федераци (СОБСИ) мэдүүлгэ толилоо. Дотоодын дэлгүүр дээрэ нефтиин үнэ сэн дээшэлүүлхэ тухай хариин оронуудай монополинуудай хэһэн эрилтые правительствын зүгһөө арсаха, ороной дотоодын хэрэглэмжэ иимэ продуктнуудаар хангахыень хариин оронуудай нефтиин монополинуудые баадхаха тухай эрилтэ энэ мэдүүлгэ соонь хэлэгдэһэн байна.

Индонезидэхи нефтиин 70 процентыень ээлжэ байдаг «Шелл» гэжэ компаниин нефть худалдалгын хойноһоо хиналта тогтоохыень правительствые СОБСИ уряалаа. Бензинэй сэн дээшэлүүлхэ тухай правительствын үмэнэ хариин оронуудай компанинуудай эрилтэ табиһанһаань хойшо нефтеэр ороние хангалгада эмхи гуримгүй ябадал гарана гэжэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Баруун Германиин худалдаа наймаанай 88 судна миил зогсожо байна

БОНН, мартын 19. (ТАСС). Баруун Германиин экономикодо кризисэй шэнжэ тэмдэгүүд үзэгдэдэг болоо. Энэнь худалдаа наймаанай суднануудай ябалгада һаад бэрхэшээл ушаруулна. Хамта дээрээ 245.000 тонно ашаа даажа шадаха 88 судна ФРГ-гэй портнуудта миил зогсожо байна. Баруун Германиин танкерна флодоор ашаа шэрэлгэ тон ехээр хороо.

Советскэ партийно-правительственна делегациин Венгридэ ошоод байһан ту

БУДАПЕШТ, мартын 19. (ТАСС). Венгриин Советскэ Республикын 40 жэлэй ойе һайндэрлэлгэдэ хабаадалсахаяа, Будапештдэ ерэһэн Советскэ Союзай, партийно-правительственна делегаци Будапештын Эрхэ сүлөөгэй талмай дээрэ советскэ сэрэгшэдтэ зорюулагдан бодхоогдоһон памятнигай дэргэдэ энэ үглөөгүүр сэсэгүүдые табяа.

Удаань делегациин гэшүүд Венгриин Советскэ Республикын 40 жэлэй ойтой дашарамдуулагдан эмхидхэгдэһэн выставкые хараа. Делегациин гэшүүдтэй хамта Венгриин Арадай Республикын правительствын түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Антала Апро ябалсаа. Выставкые хаража дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр А. Б. Аристов һайшаалайнь дэбтэртэ нигэжэ бэшээ:

«1919 оной революци тушаа выставкые ехээр һонирхон хараабди. Венгриин пролетарска рево тэрэнэй алдарта баатарнууд хэтэдэ мартагдахагүй, комм мын түлөө тэдэнэй хэһэн баат тэмсэл хүн түрэлтэниие баясу байха».

Удаань национальна музейн тавкын залнуудые харахые де циин гэшүүд хүсэһэн байна. Венгриин арадай түүхэ тухай понадуудые делегациин гэшүү раһан байна.

Үдэрынь Балатон нуурые де циин гэшүүд ошожо хараа. шэнь Венгриин Советскэ Респу кын 40 жэлэй ойе һайндэрлэ ерэһэн гадаадын ороной буса легацинуудтай хамта советск легациин гэшүүд гүрэнэй а ансамблиин концертые удаань партийно-правительств бүхы делегацинуудай хүндэ зорюулагдаһан сайлалга байлсаа.

Чехословакиин хүдөө ажахын нэгэдэмэл кооперативу дүрбэдэхи съезд

ПРАГА, мартын 19. (ТАСС). Чехословакиин хүдөө ажахын нэгэдэмэл кооперативуудай IV съезд мүнөөдэр Прагада нээгдээ. 1.500 гаран делегадууд—кооперативуудай түрүүлэгшэнэр, хүдөө ажахын түрүүшүүл съезддэ суглараа.

Советскэ Союз, Болгари, Венгри, ГДР, Польша, Румыни Франциһаа делегацинууд с ерэһэн байна.

«Хүдөө ажахые саашадань жөөхэ тухай» хүдөө болон ой ной ажахын министр Люб Штроугал элидхэл хээ.

Австриин коммунистнуудай амжалта

ВЕНА, мартын 19. (ТАСС). ОРОП-эй (Нефтепродукт худалдаха талаар Австриин акционерна компани) үйлэдбэриин центральна соведэй һунгалта эндэ болоһон байна. Коммунистнууд түрүүтэй «профсоюзна нэгэдэлэй фракциин» түлөөлэгшэд һунгалтын үедэ 18 дуу абажа, мүнөө гурбан манд (бүхы дээрээ дүрбэн мандад болоһон байна. Юһэн дуу а социалистнууд нэгэ мандадта лоо. Тиимэһээ «профсоюзна нэ лэй фракци» үйлэдбэриин цент на соведтэ өөрынгөө түрүүл дэбжүүлэн табиха эрхэтэй б

Макмиллан Вашингтондо ерэбэ

ВАШИНГТОН, мартын 19. (ТАСС). Англиин премьер-министр Г. Макмиллан мүнөөдэр Оттаваһаа эндэ ерээ. Тэрээнтэй хамта гадаадын хэрэгүүдэй министр Селвин Ллойд ерэлсээ. Макмиллан президент Эйзенхауэртэй уулзажа, таниин премьер-министрын һаяхан ошоходоо хөөрэлдөө асуудалнуудые зүбшэн х гэжэ хэблэл мэдээсэнэ.

НЕФТИИН АСУУДАЛААР ИРАГТА ГЕНЕРАЛЬНА КОМИТЕТ БАЙГУУЛАГ

БАГДАД, мартын 19. (ТАСС). Нефтиин асуудалнуудаар генеральна комитет байгуулха тухай хуулиие Ирагай Министрнүүдэй Совет һайшаагаа. Гараха һарын эхеэр энэ хуули хүсэндөө орохо юм.

Нефть сэбэрлэхэ, нефть рилха, гадаадын оронуудай к нинуудта үгтэһэн нефтиин ко синүүдэй хойноһоо ажаглалта асуудалнуудые эрхилдэг таһ һаа комитет бүридэхэ юм «Аль-Ахали» газетэ мэдээсэ

Франциин ажалшадай эдэбхитэй ябу

ПАРИЖ, мартын 19. (ТАСС): Франциин ажалшад экономическа байдалаа һайжаруулхын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэнэ: салин хүлһэ дээшэлүүлхын, социальна тэдхэмжын гуримые хубилгаха тушаа правительствын шиидхэбэринүүдые болюулхын түлөө тэмсэжэ байһан бүхы профсоюзна организацинуудай нэгэдэл улам бэхижэнэ.

Элдэб ажал хэдэг хүдэлмэришэд Парижда, ороной бусад промышленна томо городуудта забастовконуудые, митинг болон манифестацинуудые хэнэ. Ажалай бүгэдэ ниитын конфедерацида, Франциин христос шажантай ажалшадай конфедерацида ородог барилгын хүдэлмэришэдэй федераци Парижда болон Парижай райондо үсэгэлдэр забастовко үнгэргөө. Тэрээндэнь 60.000 гаран хүн хабаадаһан байна.

Ороной хойто талын 22 металлургическа томо предприятинуудта 40.000 хүдэлмэришэн үсэгэлдэр забастовко хээ.

Бордын догуудта ажаллада дэлмэришэд суднануудта ашаа хэһээ, мүн ашаа буулгахаһаа саад, салин хүлһэ дээшэлү ажалай эрхэ байдал һайжар эрилтэнүүдые табяа.

Ороной бусад районуудта митингнүүд болоһон байна.

Забастовко хэгшэд эконом уряа лозунгнуудые табихаһа на, Алжиртахи дайн байлдаа соохо тухай эрилтэ хэнэ. Луа партаментын предприятинууда дэлмэришэд алжирай арадта гүү дайн байлдаае болюулха эрилтэ хэһэн тогтоол соогоо мэдүүлнэ: «Оронойнгоо эко ческэ байдал һайжаруулга байлдаа зогсоолгоһоо дулд байна».

Ажалшадай байдалые муудуулха ябадал буруушаа дэлөөн үсэгэлдэр ороной 55 тамента болоһон байна. Энэ лөөн ехэ эмхитэйгээр үнгэрөө «Юманите» газетэ бэшэнэ.

Америкын армиин штабай начальнигай тушаа генерал Лемнитцер томилогдобо

НЬЮ-ЙОРК, мартын 19. (ТАСС). Армиин штабай начальнигаар генерал Лимэн Лемнитцерые президент Эйзенхауэр томилоо гээд Юнайтед Пресс Интернейшнл агентствын корреспондент Вашингтонһоо мэдээсэнэ. Генерал Максуэлл Тэйлор энэ тушаалые урда тээнь даажа байһан юм.

Штабуудай начальнигуудай нэгэдэмэл группын түрүүлэгшээр генерал Туайнингые Эйзенхауэр дахяад томилоо. Тус генерал 1957 оной августын 15-һаа энэ тушаалые даажа байдаг юм.

Адмирал Бэрк далайн-сэрэгэй хүсэнүүдэй штабай начальнигаар хоёр жэлэй болзороор, генерал Уайт агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй начальнигай тушаалда мүн лэ хоёр жэлэй болзороор дахяад то доо.

Армиин штабай начальнига шаал дааха болзоройнгоо н 30-да дүүрэһэнэй һүүлээр, эн шаалда удаадахи хоёр жэлэ ша соо үлэхые хүсэхэ байна Тэйлор Оборонын министр ройдо мэдээсээ гээд хэблэлэ далнуудай талаар Сагаан б гай секретарь Хэгерти мэдэ байна.

Армиин тоо хороохые бур даг байһан дээрэһээл Тэйлор бай начальнигай тушаалһаа даха болоо бэшэ юм гэжэ саашань мэдээсээ.

Редактор **Ц. Ц. ЦЫБУ**

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32. зам. редактора—32-74. отв. секретаря—27-37, отделов партийной жизни —34-05, экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-14 культуры и быта—24-74, писем и рабселькоров 40-49, отдел переводов, корректорская—35-95, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н00991. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. №